

ESTUDIS DE PROSTITUCIÓ

2024

LA PROSTITUCIÓ DESLOCALITZADA A PALMA

Una mirada qualitativa

Ajuntament
de Palma

És Igualtat

LA PROSTITUCIÓ DESLOCALITZADA A PALMA.

Una mirada qualitativa

Novembre 2024

Direcció tècnica per part de l'Ajuntament de Palma:

Lourdes de la Cruz Cano, TAE sociòloga de l'Àrea de Serveis Socials i Igualtat

Col·laboradors

Alejandro Bennasar Sevillà, TAE estadística

Toni Colom Colom, cap de secció d'Igualtat

Equip d'investigació

Jaume Perelló Alorda, tècnic de Casal Petit – Hermanas Oblatas

Lluís Ballester Brage, investigador de la Universitat de les Illes Balears

Investigadores col·laboradores

Francisca Plasencia Veny, tècnica de Casal Petit – Hermanas Oblatas

Laura Pomar Badillo, tècnica de Casal Petit – Hermanas Oblatas

Ajuntament de Palma

Aquesta obra està sota llicència:

Reconeixement-NoComercial-CompartirIgual 4.0 Internacional

Canonical URL <https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/>

Índex

Presentació.....	3
1. La recerca sobre situacions de PD a Palma. Objectius i metodologia.....	5
2. Perfil de les PEDPs entrevistades	7
2.1. Característiques sociodemogràfiques.....	8
2.2. Processos migratoris	11
2.3. Necessitats i suport social	15
2.4. Característiques de les situacions de prostitució deslocalitzada.....	18
2.5. Condicions de salut de les PEDPs.....	24
2.6. Relacions amb els cossos i les forces de seguretat.....	31
2.7. Els "clients" o prostituïdors i les situacions de risc i violència que generen.....	33
2.8. Abandonar la situació de prostitució	36
3. Narratives de les PEDPs. Anàlisi qualitativa	38
3.1. Fonaments metodològics de l'anàlisi.....	38
3.2. Resultats de l'anàlisi.....	40
3.2.1. Trajectòries migratòries i factors d'expulsió	40
3.2.2. Condicions d'arribada a Espanya i factors de vulnerabilitat.....	42
3.2.3. Afrontament de les situacions de vulnerabilitat. Preocupacions principals per col·lectiu entrevistat.....	44
3.2.4. Preocupacions principals en relació amb la prostitució deslocalitzada	45
3.2.5. Mecanismes d'entrada a la prostitució deslocalitzada	46
3.2.6. Dinàmiques de control i explotació a l'era digital	49
4. El debat sobre la prostitució oculta	51
4.1. Context i metodologia del debat en grup de discussió (GD).....	51
4.2. Principals resultats del debat del grup de discussió	52
4.2.1. Processos migratoris i vulnerabilitat	52
4.2.2. Internet com a eina ambivalent: oportunitats i nous riscos.....	53
4.2.3. Estratègies de supervivència	55
4.2.4. Impactes multidimensionals de la prostitució deslocalitzada.....	56
4.2.5. Necessitats de suport	57
4.2.6. Estratègies per a afrontar la falta d'oportunitats.....	58
4.2.7. Resum del debat del grup de discussió	60
5. Conclusions i propostes d'intervenció	61
5.1. Conclusions de l'anàlisi qualitativa	63
5.2. Estratègies d'intervenció.....	67
5.3. Un marc de planificació necessari per a una intervenció efectiva.....	68
6. Referències bibliogràfiques i documentals	71

Presentació

Conèixer amb exactitud la magnitud i l'abast del sistema prostitucional al nostre territori és sens dubte una tasca complicada, però necessària. La manca de dades i els insuficients estudis rigorosos sobre la problemàtica ens repton a abordar un fenomen complex i que està canviant. Cal tenir en compte, a més, que les característiques intrínseques de la prostitució, el seu context d'alegalitat, la situació de vulnerabilitat de les persones que s'hi troben, així com l'impacte de les tecnologies de la comunicació en la deslocalització i l'ocultació de la prostitució, dificulten aproximar-s'hi.

Tot i aquestes limitacions, comptam amb aportacions força rellevants que ens insten a continuar fent-hi feina. En l'àmbit municipal, des de l'any 2009, en què l'Ajuntament de Palma promou l'atenció a persones en situació de prostitució a través del suport tècnic i econòmic a la Xarxa d'Atenció Directa a Persones en Prostitució (XADPEP), n'elabora anualment una memòria conjunta amb les entitats socials representatives que esdevé una eina clau per a estudiar millor la problemàtica i aportar elements a la planificació de la intervenció. Així mateix, al 2019 el Govern de les Illes Balears va aprovar el Pla autonòmic per a la lluita contra el tràfic de dones i nines amb fins d'explotació sexual (TFES) i l'abordatge de la prostitució a les Illes Balears, des del qual es va impulsar un estudi diagnòstic que ofereix una radiografia de la problemàtica a la nostra comunitat. També contribueixen a la comprensió del fenomen les investigacions i les reflexions del Grup d'Estudi de la Prostitució de les Illes Balears (GEPIB), en el qual l'Ajuntament participa.

Des d'aquest marc d'anàlisi s'observa al nostre municipi una tendència a l'expansió, a la deslocalització i a creixents canvis en les formes de prostitució. El món digital s'ha convertit en l'espai central per a la compra de mercaderies i serveis sexuals, i les xarxes socials i plataformes específiques, en els principals instruments de màrqueting del sistema prostitucional. Tot això facilita enormement la captació de clients i fa que la prostitució arribi a nous nínxols socials i s'hi incorporin noves víctimes. En desplegar-se majoritàriament a través d'espais digitals i materialitzar-se en habitatges particulars, la prostitució s'invisibilitza socialment. Però aquesta ocultació no la fa menys accessible per als prostituïdors, sinó que diversifica i amplia les opcions del seu consum. Les possibilitats inherents al mitjà (Internet) fan que aquest fenomen afavoreixi al sistema prostitucional, i l'alta mobilitat i la major capacitat de canvi i ocultació dels espais de prostitució, que cada vegada sigui més complicada la detecció i l'accés de les administracions públiques i entitats d'ajuda a les persones en prostitució.

Conscients dels canvis, de les dificultats d'actuació i dels reptes en la intervenció municipal, l'any 2023 es va elaborar un estudi per a dimensionar el fenomen al nostre municipi i identificar els col·lectius i els perfils que s'hi troben. Amb aquest estudi es va constatar una situació de deslocalització de la prostitució molt avançada a Palma, amb dos nivells d'ocultació. D'una banda, els webs amb anuncis distribuïts amb perfils de persones en prostitució gestionat per aquestes mateixes o pels seus proxenetes, i de l'altra, les plataformes web dirigides per empreses del sistema prostitucional (clubs, saunes, etc.) que capten i controlen les persones de les quals es fa oferta als seus webs.

L'anàlisi dels perfils identificats als espais digitals mostra una diversificació de persones en prostitució travessada per diferents interseccions: edat, racialització, procés migratori, identitat de

gènere, etc., i revela l'existència d'organitzacions d'explotadors, grups que controlen el sistema i capten noves persones per a prostituir-les. Així mateix, s'identifiquen alguns factors de risc que estarien exposant les persones en prostitució deslocalitzada (PEPDs) a una major vulnerabilitat, com és la falta de control de la seva imatge a Internet, la sobreexposició pels desplaçaments o les pràctiques de risc per l'alta competència.

Tot plegat posà de manifest la necessitat d'aprofundir qualitativament en aquest fenomen i comptar amb els testimonis de les persones que s'hi troben. Identificar els riscos i les necessitats específiques de les PEPDs a Palma ens aporta elements clau per a orientar els canvis necessaris en la intervenció social. Aquesta és la motivació del present estudi, els resultats del qual han de permetre establir mecanismes d'intervenció municipal adequats a la realitat del col·lectiu, amb una base diagnòstica compartida amb les agències i els professionals que hi intervenen, i poder així incidir en la millora de les polítiques públiques que es duguin a terme. Alhora ha de permetre que la ciutadania conegui aquesta realitat que conviu amb nosaltres i afecta negativament els drets de les persones en prostitució deslocalitzada, i en sigui conscient.

1. La recerca sobre situacions de PD a Palma. Objectius i metodologia

Un dels reptes de les administracions públiques i de les organitzacions que treballen en l'atenció a la prostitució és desenvolupar el coneixement necessari per a millorar la seva capacitat d'actuació amb el col·lectiu. El plantejament dels estudis basats en evidències, així com del coneixement més vàlid, consideren tres criteris fonamentals de la recerca:

- Es desenvolupen amb metodologies fiables.
- Informen amb transparència dels procediments seguits, les seleccions dels informants, les anàlisi que realitzen i els resultats obtinguts.
- Inclouen consultes a les persones que viuen com a protagonistes aquestes situacions de prostitució.

Amb aquest plantejament s'ha implementat una metodologia qualitativa per a aprofundir i millorar el coneixement de la prostitució deslocalitzada al municipi de Palma, i poder treballar adequadament amb els nous contextos i les noves realitats. Els **objectius específics** d'aquest estudi són:

- Detectar els riscos i les necessitats específiques de les persones en prostitució deslocalitzada a Palma.
- Establir propostes de treball i millora per a la intervenció des de l'Administració pública local amb aquest col·lectiu.

Aprofundir en les trajectòries i les situacions vitals de les persones que es troben en prostitució deslocalitzada (PEPDs), en les seves preocupacions i les seves inquietuds, així com en l'impacte de la prostitució en la seva salut, permet identificar els riscos i les necessitats que el fenomen de la deslocalització suposa per a aquestes persones. Així mateix, conèixer el suport social que reben, tant el formal (organitzacions del tercer sector, serveis públics, etc.), com l'informal (sistema familiar, amigues, comunitat, etc.), proporciona un marc d'anàlisi per a definir les opcions de suport que caldria que les administracions públiques desenvolupassin.

Cal ressenyar, però, que aquest no és només un diagnòstic descriptiu, sinó també una anàlisi que cerca una comprensió profunda i contextualitzada de les experiències, les percepcions i els significats subjacents sobre qüestions relatives als impactes personals i socials de les situacions de prostitució deslocalitzada, als drets humans i a la realitat de la desigualtat social d'aquest col·lectiu.

El **fonament metodològic** de tipus analític qualitatiu utilitza com a tècnica principal l'entrevista semiestructurada en profunditat, a més del grup de discussió per tal de conèixer en profunditat com s'organitza i com afecta la prostitució deslocalitzada les persones que es troben en aquesta situació.

Pel que fa a les entrevistes en profunditat, el seu disseny s'ha estructurat en dues parts: una primera on es desenvolupa un qüestionari dividit en quatre grans temàtiques que analitzen el context sociodemogràfic de les persones entrevistades, les seves necessitats de suport social, la

situació en la prostitució deslocalitzada i el seu estat de salut general (emocional i física), valorant les possibles agressions patides els darrers mesos en els contextos de prostitució on es troben. La segona part de l'entrevista consisteix en una bateria de preguntes obertes per a aprofundir, i que permeten a la persona entrevistada expressar-se àmpliament sobre aspectes que s'han considerat importants per a l'estudi: el relat del seu procés migratori, l'arribada a Espanya, l'entrada en la prostitució deslocalitzada i la situació i les condicions en què es troben en el moment de l'entrevista.

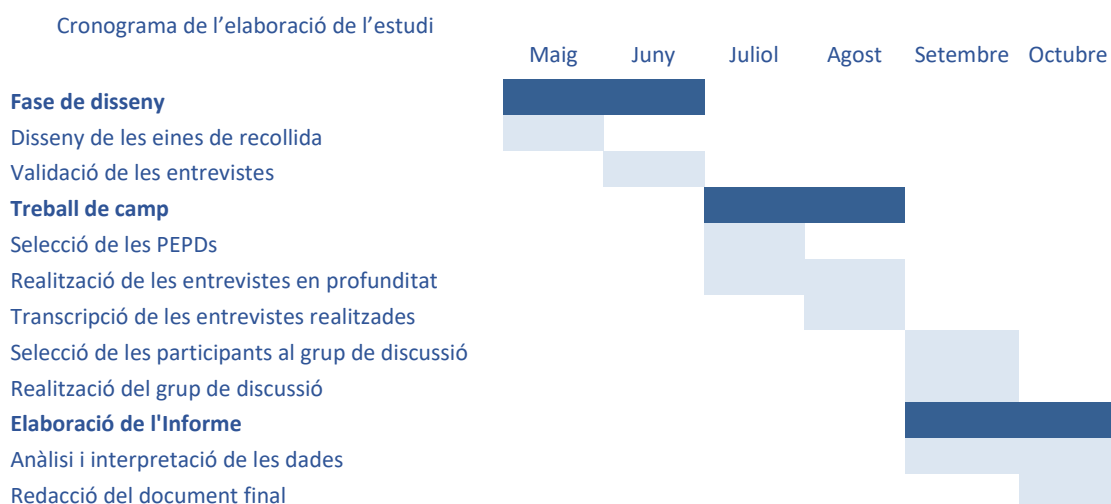
Pel que fa a la mostra, en aquest estudi ha estat intencional; és a dir, s'ha fet un mostreig no probabilístic, la distribució del qual s'ha establert deliberadament d'acord amb el coneixement previ i representatiu del col·lectiu en prostitució segons el sexe/identitat de gènere. Com es pot observar a la taula 1, les persones en situació de prostitució deslocalitzada entrevistades són dones de manera molt majoritària (80,0%), a més de tres dones trans i dos homes. En aquesta cultura, en el marc del sistema prostitucional (Cobo, 2017; Sesma, 2017) s'assumeix com a "normal" que l'home pagui per "serveis sexuals" i les dones, en situació d'explotació sexual, constitueixen la gran majoria de l'oferta.

Taula 1. Grup de referència per identitat de gènere

	Xifres	Percentatges
Dones	20	80%
Homes	2	8%
Dones trans	3	12%
Total	25	100%

Per a la selecció de les persones entrevistades s'ha comptat amb la xarxa de contactes i atenció de Casal Petit. De les 25 persones entrevistades (20 dones, 3 dones trans i 2 homes), 6 (4 dones, 1 dona trans i 1 home) han participat també en un grup de discussió. L'objectiu d'aquesta tècnica complementària ha estat aprofundir en les necessitats expressades i compartides, i en les estratègies d'aproximació o intervenció que es podrien desenvolupar segons les pròpies PEPDs.

En relació amb el procés d'investigació, el següent **cronograma** recull el desenvolupament i la temporalitat tant del treball de camp com de l'anàlisi de les dades i l'elaboració del informe final.

La primera fase de disseny d'eines d'entrevista i registre de la informació es va dur a terme entre els mesos de maig i juny de 2024. El material dissenyat fou validat per la responsable de l'estudi de l'Ajuntament i per les professionals de Casal Petit que treballen diàriament amb les persones en situació de prostitució deslocalitzada. La fase d'execució de l'estudi (treball de camp) es va desenvolupar al llarg dels mesos de juliol i setembre de 2024 i es va centrar en la selecció i la implementació de les entrevistes en profunditat i el grup de discussió. La darrera fase d'anàlisi i interpretació de les dades es va realitzar entre els mesos de setembre i octubre de 2024, i va concloure amb la redacció de l'informe final, que es va entregar a finals del mes d'octubre del dit any.

2. Perfil de les PEPDs entrevistades

Les persones entrevistades concentren la seva activitat al nucli urbà de Palma, però amb mobilitat a bona part de Mallorca. Aquesta circumstància és representativa de la realitat de la prostitució deslocalitzada al nostre territori. La concentració de l'oferta al centre de Palma, i cada vegada més a l'extraradi, és la fonamental, sigui per la major capacitat per a l'ocultació, per la major concentració d'habitants o perquè els turistes passen per Palma per diversos motius, encara que els seus hotels estiguin a d'altres municipis.

Quant al context en què es troben en prostitució, es recull la informació de la situació actual. Els principals ambients en els quals es troben les PEPDs són: sortides a espais particulars que inclouen habitatges privats, hotels, vaixells, etc.; pisos de prostitució, i webcams. Les característiques de cada ambient són clarament diferents, amb uns nivells d'explotació i d'exposició al risc també diferenciats.

La mostra s'ha pogut constituir amb un nombre suficient de persones que des d'un context d'oferta als webs de contactes ofereixen les diferents opcions ressenyades a la taula 3, com s'observa els serveis sexuals majoritàriament s'ofereixen sense una localització concreta o amb una ubicació que pot canviar fàcilment. Aquesta ubiqüitat és una característica pròpia del fenomen de la prostitució deslocalitzada.

Taula 2. Ambient principal de la situació de prostitució (multiresposta)

	Xifres	Percentatges
Web sortides	25	100%
Pis	24	96%
Webcam	4	16%
Total	25	100%

Les tendències han canviat els darrers anys, amb una presència cada vegada major dels ambients més ocults (pisos de prostitució, webcams i sortides). Aquests darrers anys s'ha pogut comprovar una migració cap a aquests ambients ja que permeten l'ocultació, la privacitat i la reducció de riscos per a les organitzacions d'explotació i per als prostituïdors. Aquesta nova tendència no suposa una gran inversió econòmica i no està lligada a l'exposició i l'observació externa de les seves activitats. Es tracta d'entorns privats, amb els beneficis que això representa de limitació de l'accés per part

d'entitats i personal d'administracions públiques. A la vegada, aquest fenomen dificulta l'aplicació dels programes de suport, basats en l'aproximació de professionals d'intervenció amb el col·lectiu.

La modalitat de desplaçament, o prostitució clarament deslocalitzada, sense ubicació fixa (ni pis ni club), és on els contactes es realitzen per mitjà d'un web o d'anuncis a Internet de manera controlada. El tret característic és l'ocultació total. En aquest ambient s'hi troba cada vegada una part més important de les PEPDs, i és aquest col·lectiu al qual tenen majors dificultats d'accés les entitats socials que hi intervenen, però es poden conèixer les seves condicions d'explotació per altres estudis recents (Ortega i Ballester, 2020).

L'estigma social per a les PEPDs està molt associat a la nacionalitat, combinada amb l'ambient de l'activitat. Segons detallen Ortega i Ballester (2020), a les Balears s'estima que més del 88% de la prostitució la desenvolupen persones provinents de països en situacions molt més precàries que les que es troben a Europa, en especial països de Llatinoamèrica.

2.1. Característiques sociodemogràfiques

En el cas d'aquest estudi, el 100,0% de les persones entrevistades en prostitució deslocalitzada són llatinoamericanes. Al nostre territori són les originàries d'aquesta regió les qui sofreixen majoritàriament les situacions de tràfic i explotació sexual, i les conseqüències de la immigració il·legal, tal com es mostrarà a les pàgines següents i com apunten les dades disponibles sobre TFES a Palma.¹

Respecte de l'orientació sexual de les PEPDs, tal com es veu a la taula 2 la més rellevant és l'heterosexual, amb un 80,0% d'incidència, seguida d'un 16,0% de les que es declaren homosexuals.

Taula 3. Orientació sexual de les PEPDs

	Xifres	Percentatges
Heterosexual	20	80%
Bisexual	1	4%
Homosexual	4	16%
Total	25	100%

En relació amb l'edat de les PEPDs, la mitjana és de 34,35 anys (taula 4.a), tal com es va observar a les Balears, on, d'acord amb el darrer estudi d'àmbit autonòmic disponible, la mitjana d'edat era de 34,71 anys (Ortega i Ballester, 2020). Ara bé, aquesta xifra és més baixa que la registrada a les memòries d'atenció a la prostitució de l'Ajuntament de Palma; és a dir, les persones en prostitució deslocalitzada són previsiblement més joves.

Per grans grups d'edat, es pot comprovar com la presència de PEPDs de 40 anys o més és rellevant (25,0%) (taula 4.b). A l'estudi realitzat a les Balears, aquest grup de 40 o més anys representava el 26,4%; per tant, hi ha un nivell similar de dones grans en prostitució deslocalitzada a Palma que al

¹ Podeu consultar els informes d'identificació de casos de TFES a Palma que elabora anualment l'Ajuntament de Palma des del 2019 i que publica al seu web: <https://www.palma.es/ca/-/informes-tfes>.

conjunt de les Balears (Ortega i Ballester, 2020). En qualsevol cas, es pot confirmar que un percentatge important (superior al 25%) de PEPDS es troben en situacions d'explotació agreujades per l'edat i per la gran dificultat d'accés al mercat de treball que això implica.

Taula 4. Grups d'edat

	Xifres	Percentatges
Fins a 29 anys	5	20%
De 30 a 39 anys	13	52%
De 40 anys o més	6	24%
Desconegut	1	4%
Total	25	100%

Nota: en un dels casos de no resposta s'ha pogut estimar el grup d'edat.

Per a analitzar les diferències d'edat en funció del grup de referència s'ha fet una anàlisi dels estadístics de l'edat (taula 5), i s'ha comprovat que les diferències observades no són significatives. És a dir, encara que entre les dones l'edat mitjana és de 34,79 anys; entre els homes, de 26,0, i entre les dones trans, de 38,50, les diferències no són estadísticament significatives. En qualsevol cas, aquestes dades són només orientatives i les dimensions de la mostra no permeten extreure conclusions sobre diferències significatives segons grup de referència.

Taula 5. Edat, en relació amb grup

	Nre.	Mitjana	Desv. est.	Mínim	Màxim
Dones	19	34,79	7,664	23	48
Homes	2	26	9,899	19	33
Dones trans	2	38,5	6,364	34	43
Total	23	39,26	7,845	19	48

Tampoc es pot identificar un patró diferenciat d'estat civil segons grup de referència (taula 6). Destaquen les PEPDs fadrines (56,0%) per sobre de qualsevol altre estat civil, especialment en homes i dones trans (100,0%), però entre les dones s'observa una elevada presència de persones "separades o divorciades" (35,0%).

Aquestes dades són similars a les de l'estudi de les Balears, on queda constància que també hi ha una majoria de dones fadrines (Ortega i Ballester, 2020). A les entrevistes s'han trobat moltes dones fadrines i amb fills, i aquesta és la situació majoritària.

Taula 6. Estat civil, segons grups de referència

	Dones	Homes	Dones trans	Total
Fadrina	9 45%	2 100%	3 100%	14 56%
Casada	2 10%	0 0%	0 0%	2 8%
Viuda	2 10%	0 0%	0 0%	2 8%
Separada o divorciada	7 35%	0 0%	0 0%	0 28%
Total	20 100%	2 100%	3 100%	25 100%

Es tracta de PEPDs fadrines, que a més es troben sense parella estable, de manera majoritària. Un 80,0% no té parella estable, situació absolutament majoritària en les tres identitats. A la taula 7 (igual que a la taula 6) es pot observar com el fet de tenir parella estable o no tenir-ne no obté una diferenciació significativa en funció de la identitat.

Taula 7. Parella estable, segons grup de referència

	Dones	Homes	Dones trans	Total
Sí	4 20%	0 0%	1 33%	5 20%
No	16 80%	2 100%	2 67%	20 80%
Total	20 100%	2 100%	3 100%	25 100%

Segons la taula 8 el percentatge de PEPDs que afirmen haver tingut fills/filles (72,0%) és majoritari i en el cas de les dones aquesta proporció augmenta fins al 90%. Aquests percentatges són força similars als recollits a les memòries d'atenció de l'Ajuntament i evidencien que les responsabilitats i les càrregues familiars són un element que facilita l'entrada a la prostitució i en dificulta la sortida.

Cal apuntar que les dades segons identitat de gènere mostren una diferència radical i són estadísticament significatives ($\chi^2=16,071$; $p<0,05$), encara que aquest estadístic només ajuda a orientar la interpretació descriptiva, atenent les dimensions de la mostra.

Taula 8. Fills o filles, segons grup de referència

	Dones	Homes	Dones trans	Total
Sí	18 90%	0 0%	0 0%	18 72%
No	2 10%	2 100%	3 100%	7 28%
Total	20 100%	2 100%	3 100%	25 100%

Segons la taula 9, de les 18 PEPDs que tenen fills/filles la persona que en té més en té 4. Si es consideren les 25 persones en situació de prostitució oculta entrevistades, la mitjana d'aquesta mostra es pot concretar en 1,4 (DE: 1,15).

Taula 9. Nombre de fills

	Xifres	Percentatges
Sense fills	7	28%
Amb 1 fill	6	24%
Amb 2 fills o més	12	48%
Total	25	100%

Una vegada vist el detall d'aquestes noves taules, complementàries de les aportades a l'anàlisi quantitativa de la primera fase, s'observa que el 48,0% de les PEPDs tenen al seu càrrec 2 fills o més. Això aporta nova informació sobre la dimensió de la càrrega familiar i la pressió que aquest fet implica per a continuar en situació de prostitució.

S'ha de tenir present que la majoria d'aquestes famílies són monoparentals, sense una xarxa de suport. La desigualtat econòmica, la manca de suport efectiva i la feminització de la pobresa situa dones i nines en situació de gran vulnerabilitat, agreujada per l'explotació desenvolupada per proxenetes de diversos tipus. Per tant, sortir de la prostitució esdevé molt més complicat encara.

La gran majoria de les PEPDs entrevistades tenen estudis diversos fins al nivell obligatori o posteriors (92,0%). A la taula 10 es confirma que no hi ha un patró clarament diferenciat de nivell d'estudis segons gènere. Quan s'analitzen les situacions en detall, el nombre reduït de persones fa que obtinguem una anàlisi descriptiva del fenomen; és a dir, una aproximació al perfil de les PEPDs i una descripció dels elements més destacables.

En qualsevol cas, les PEPDs amb estudis postobligatoris representen percentatges importants tant en el nivell de batxillerat (36,0%) com d'estudis universitaris o equivalents (36,0%). Aquestes dades confirmen els resultats de l'estudi de 2020 a les Balears (Ortega i Ballester, 2020), però assenyalen diferències significatives respecte de les memòries d'atenció de l'Ajuntament, on el percentatge de persones amb estudis postobligatoris sols arriba al 8%. És a dir, les persones en prostitució deslocalitzada presenten nivells d'estudis superiors als de les PEPs en general.

Taula 10. Nivell d'estudis, segons grup de referència

	Dones	Homes	Dones trans	Total
Educació primària	1 5%	0 0%	0 0%	1 4%
Formació professional bàsica	0 0%	0 0%	1 33%	1 4%
Educació secundària obligatòria	2 10%	1 50%	1 33%	4 16%
Batxillerat	8 40%	0 0%	1 33%	9 36%
Formació professional superior	1 5%	0 0%	0 0%	1 4%
Estudis universitaris o equivalent	8 40%	1 50%	0 0%	9 36%
Total	20 100%	2 100%	3 100%	25 100%

2.2. Processos migratoris

Resulta important identificar el temps d'estada a l'Estat espanyol de les persones en situació de prostitució (taula 11). Del conjunt de persones estrangeres (100,0% de les PEPDS entrevistades), el nombre d'anys viscuts a Espanya oscil·la entre un mínim d'uns pocs mesos i un màxim de 20 anys, amb una situació caracteritzada, de manera dominant, pel poc temps que resideixen a Espanya: un 44,0% fa 1 any o menys que són a Espanya; mentre que un 32,0% fa 2 anys. És a dir, un 76,0% podrien considerar-se nouvingudes, amb un màxim de 2 anys de residència a Espanya. Aquestes dades són similars a les recollides a la darrera memòria d'atenció a PEPs de l'Ajuntament.

Les dificultats són rellevants per a totes les PEPs. En especial, les persones immigrants procedents de Llatinoamèrica que arriben a Espanya s'enfronten a una sèrie de dificultats que poden afectar la seva integració social i laboral. Aquestes dificultats són diverses i complexes, i es poden agrupar en diverses categories: barreres laborals, discriminació, accés a serveis i vulnerabilitat social. Una de les

dificultats més significatives que afronten les dones nouvingudes participants en aquest estudi és l'accés al mercat de treball. Moltes arriben amb qualificacions professionals que no són reconegudes a Espanya, la qual cosa limita les seves oportunitats d'ocupació. A més, per la falta de permisos de feina, sovint es veuen obligades a acceptar treballs precaris o mal remunerats, com ara al sector de les cures o la neteja, que no reflecteixen les seves habilitats i la seva experiència.

Aquesta situació és agreujada per la presència de menors al seu càrrec. Les dones que són mares fadrines o que tenen responsabilitats familiars sovint es troben en una situació de desavantatge afegit.

L'accés a serveis bàsics com la salut, l'educació i l'habitatge també representa un repte per a les PEPDs nouvingudes. Moltes han manifestat a les seves històries de vida recollides el desconeixement dels seus drets i els recursos disponibles o la por que els fa reclamar-los, la qual cosa pot dur-les a no cercar l'ajuda necessària. Tot això facilita que siguin captades per a la prostitució oculta.

Taula 11. Temps a Espanya, segons grup de referència

	Dones	Homes	Dones trans	Total
Fins a 1 any	10 50%	0 0%	1 33%	11 44%
2 anys	5 25%	2 100%	1 33%	8 32%
Entre 3 i 5 anys	4 20%	0 0%	0 0%	4 16%
Entre 6 i 10 anys	0 0%	0 0%	1 33%	1 4%
Més de 10 anys	1 5%	0 0%	0 0%	1 4%
Total	100%	100%	100%	100%

Les PEPDs amb més temps residint a l'Estat espanyol (més de 5 anys) són només 2. El poc temps que fa que viuen a Palma és un factor que juga en contra en relació amb la creació de xarxa social, amb rompre barreres culturals i amb regularitzar la seva situació (Ortega i Ballester, 2020; Ríos, 2015). Aquest fet és més greu en persones que exerceixen en contextos fortament deslocalitzats, per la mobilitat entre ciutats i pel control dels proxenetes.

La situació administrativa és un dels elements més importants a l'hora de garantir l'accés a drets i relacionar-se amb els serveis o amb l'Administració més enllà del suport que s'aporta des del tercer sector i l'Administració, per a persones en situacions irregulars. De les PEPDs (taula 12.a) sense nacionalitat espanyola, destaca un 76,0% que n té la documentació en regla, enfront d'un 24,0% que la hi té. Les PEPs sense la documentació en regla augmenten entre les dones (85,0%). Comparant aquestes dades amb les recollides a Palma per l'Ajuntament s'observa que les PEPDs estan en situació irregular en una major proporció que les que es troben en entorns no deslocalitzats.

Taula 12.a. Documentació en regla, segons grup de referència

	Dones	Homes	Dones trans	Total
Sí	3 15%	1 50%	2 67%	6 24%
No	17 85%	1 50%	1 33%	19 76%

	Dones	Homes	Dones trans	Total
Total	20	2	3	25
	100%	100%	100%	100%

A partir dels resultats de les entrevistes veim que el percentatge de PEPDs en situacions irregulars se situa entre el 70% i el 80%. Per tal de concretar aquest nivell d'irregularitat s'ha detallat quina és la documentació de la qual disposen (taula 12.b).

Taula 12.b. Documentació en regla, segons grup de referència

	Dones	Homes	Dones trans	Total
Permís de residència	3	1	2	6
	15%	50%	67%	24%
Permís de feina	2	1	0	3
	10%	50%	0%	12%
Empadronament	20	2	3	25
	100%	100%	100%	100%
Targeta sanitària	18	2	3	23
	90%	100%	100%	92%

Com es pot comprovar, no n'hi ha PEPDs estrangeres que no estiguin empadronades (el 100,0% ho estan); és a dir, totes compten amb el registre més bàsic i necessari per a poder demostrar arrelament. El permís de residència i de feina, el tenen el 24% i el 12% respectivament. Per tant, més del 75% no disposen d'aquests permisos, per a l'obtenció dels quals és clau disposar d'empadronament i acreditar un contracte de treball.

Els processos de regularització es poden allargar molt i agreujar les situacions de vulnerabilitat d'aquestes persones. En aquest sentit, la normativa estatal d'estrangeria no hi ajuda i, de fet, hi ha PEPDs sense permís de residència que fa més de 3 anys que viuen a Espanya. Aquesta situació està relacionada amb les dificultats per a obtenir ofertes de feina formals que permetin la regularització administrativa.

Una part de les PEPDs que ha aconseguit regularitzar la seva situació ho ha fet amb el suport de les organitzacions del tercer sector o de l'Administració, i mitjançant un contracte de treball formal, la majoria com a cuidadores o treballadores de la llar. Però tot i tenir documentació no hi ha garanties de feines regulars que els permetin fer front a les seves necessitats i les seves càrregues familiars i econòmiques.

Per a interpretar els motius de les migracions (taula 13) té una importància cabdal la qüestió del gènere, ja que aquests processos migratoris també estan afectats per aquesta dimensió. Interpretar-ho des de la interseccionalitat permet comprendre d'una manera més coherent l'experiència (Marey i Del Pozo, 2020).

Com es pot observar, la violència (68%) i els problemes econòmics (44%) són els motius principals de la migració de les PEPDs en situacions més ocultes a Palma. Aquests motius són dominants, però amb variants segons el grup de referència. Destaquen especialment entre les dones, on apareixen amb més força (75% per violència i 50% per motius econòmics); entre els homes i les dones trans també s'identifiquen motivacions de caire personal (conèixer món).

Taula 13. Motiu de la migració, segons grup de referència

	Dones	Homes	Dones trans	Total
Problemes econòmics	10 50%	1 50%	0 0%	11 44%
Problemes polítics	1 5%	0 0%	0 0%	1 4%
Conèixer món	2 10%	1 50%	1 33%	4 16%
Violència	15 75%	0 0%	2 67%	17 68%
Problemes familiars	4 20%	0 0%	0 0%	4 16%
Altres	1 5%	0 0%	0 0%	1 4%
Total	20 100%	2 100%	3 100%	25 100%

Haver migrat per violència o motius econòmics i trobar-se en situació de prostitució augmenta les possibilitats que les persones entrevistades estiguin pagant el procés migratori a proxenetes o que en siguin víctimes de tràfic amb fins d'explotació sexual (TFES). Molt sovint les persones en prostitució solen desenvolupar estratègies d'afrontament davant les quals l'explotació i la vulneració dels seus drets humans és vista com una opció vital per a poder viure i sobreviure, i no tenen consciència de víctimes (Fundació Surt, 2014).

Les característiques comunes de les persones implicades en projectes migratoris i de TFES són viure a països en situacions molt precàries, amb alt índex de desocupació i inseguretat; procedir de famílies pobres o amb pocs recursos, i presentar vulnerabilitat social, familiar i/o psicològica; tenir familiars que en depenen, principalment mares soles amb fills a càrrec (Meneses *et al.*, 2015). El desig/somni de l'oportunitat d'estudiar, de trobar un treball digne, d'accedir al nivell de consum que ofereix Europa, són altres motius importants per a la migració, encara que quan s'arriba al lloc de destinació la realitat és molt diferent (Ortega i Ballester, 2020).

Per a aprofundir en la situació vital i les oportunitats de les PEPDs s'analitza si tenen o no experiència laboral a Espanya (taula 14). Les PEPDs que en tenen són una majoria (80,0%), però gairebé sempre de manera irregular. Aquesta variable respecte del gènere no presenta cap patró significatiu.

Taula 14. Experiència laboral a Espanya, segons grup de referència

	Dones	Homes	Dones trans	Total
No	4 20%	1 50%	0 0%	5 20%
Sí	16 80%	1 50%	3 100%	20 80%
Total	20 100%	2 100%	3 100%	25 100%

Més enllà de la situació administrativa irregular de les PEPDs, que lògicament condiciona el seu accés al mercat de treball formal, es donen altres circumstàncies limitadores. D'una banda, els horaris irregulars i extensos associats a la prostitució dificulten la cerca de feina i l'entrada al mercat

formal; de l'altra, hi ha persones que han arribat del seu país d'origen directament a l'entorn de prostitució (habitatges on són explotades i/o webs on són contactades per a ser prostituïdes), sense passar per altres experiències i desconeixent-ne completament les vies d'accés. El control que exerceixen els proxenetes mitjançant l'aïllament i l'evitació de les xarxes de suport i ajuda professional n'és un condicionant important.

Les persones migrades en situació irregular, independentment de la seva condició (estudis, capacitació i origen), tenen poques possibilitats de treballar a sectors diferents del servei domèstic, l'hoteleria més precària i els serveis personals. Aquest és un dels principals motius del TFES, i de l'entrada a la prostitució i l'explotació, una vegada són a l'Estat espanyol.

Per últim, es va indagar en la capacitació i les experiències laborals al país d'origen de les PEPDs. Tal com s'observa a la taula 15 majoritàriament, el 88%, tenen experiència prèvia. En el cas de les dones aquesta proporció augmenta fins al 90%, totes les dones trans entrevistades afirmen tenir experiència professional al seu país i en el cas dels 2 homes entrevistats un té experiència i l'altre, no.

Taula 15. Experiència laboral al país d'origen, segons grup de referència

	Dones	Homes	Dones trans	Total
No	2 10%	1 50%	0 0%	3 12%
Sí	18 90%	1 50%	3 100%	22 88%
Total	20 100%	2 100%	3 100%	25 100%

2.3. Necessitats i suport social

Les persones prostituïdes, en general, s'enfronten a una complexa xarxa de necessitats i desafiaments, tant pel que fa a recursos, com a salut física i emocional, que requereixen suport social integral per al seu benestar i sortir de la situació de prostitució. Per a aprofundir en aquesta qüestió i identificar les principals problemàtiques a què s'enfronta el col·lectiu, es va demanar a les PEPDs que indicassin els tres problemes principals als quals fan front (taula 16). El principal problema esmentat per gairebé la meitat de les PEPDs és la manca de recursos, de doblers (48%) i la falta d'oportunitats de feina (44%). La prostitució està clarament vinculada amb la pobresa i la dificultat de sortir d'aquesta situació. La situació administrativa irregular per manca de permisos i la falta d'oportunitats laborals normalitzades són problemes principals per al 44% de les entrevistades, en cada cas.

El 28% de les PEPDs entrevistades també han identificat altres problemes com la violència de gènere, la dificultat per al reagrupament familiar i les barreres idiomàtiques. Així mateix, gairebé una de cada quatre PEPDd parlen de l'aïllament social provocat per la situació de prostitució com un problema que els preocupa.

La manca d'habitatge no es troba entre les preocupacions més rellevants. Només el 12% hi fan referència, però la realitat és que la seguretat residencial és molt precària i en moltes ocasions està

associada a la situació de prostitució (els proxenetes els ofereixen habitatge si accepten entrar en situació de prostitució).

Taula 16. Tres principals problemes segons grup de referència

	Dones	Homes	Dones trans	Total
Manca de recursos	10 50%	1 50%	1 33%	12 48%
Manca de feina	7 35%	2 100%	2 67%	11 44%
Manca d'habitatge	2 10%	1 50%	0 0%	3 12%
Situació administrativa irregular	8 40%	1 50%	2 67%	11 44%
Aïllament social per prostitució	5 25%	0 0%	1 33%	6 24%
Responsabilitats familiars	2 10%	0 0%	0 0%	2 8%
Altres problemes (idioma, violència...)	7 35%	0 0%	0 0%	7 28%
Total	20 100%	2 100%	3 100%	25 100%

La deslocalització de la prostitució ha tingut com a efecte la pèrdua de suport social, la impossibilitat de crear xarxes i la limitació d'accés de les PEPDs al suport formal d'entitats i administracions (Ballester *et al.*, 2014).

Les dades (taula 17) mostren com el 28% no tenen suport en cas de necessitat, enfront d'un 64% que declaren que en podrien tenir. Tot i que no hi ha un patró diferenciat significatiu en funció del gènere, un 30% de les dones en situació de prostitució deslocalitzada no tindrien qui les ajudàs en cas de necessitar-ho, enfront de la situació declarada per les dones trans, les quals han dit que sí que disposen d'aquesta ajuda.

Taula 17. Qualcú t'ajudaria si fos necessari? (segons grup)

	Dones	Homes	Dones trans	Total
Sí	12 60%	1 50%	3 100%	16 64%
No ho sé	2 10%	0 0%	0 0%	2 8%
No	6 30%	1 50%	0 0%	7 28%
Total	20 100%	2 100%	3 100%	25 100%

Aquesta pregunta se centrava en la percepció del suport; per tant, era possible un cert desconcert en trobar-se en la situació de no saber si podrien aconseguir el suport. Meneses *et al.* (2015) parlen del desconcert que envolta les PEPs migrades quan arriben al lloc de destinació, sobretot per l'entorn explotador que les envolta i que els impedeix discriminar adequadament on podrien trobar ajuda.

Fins i tot les 16 PEPDs que indiquen que podrien trobar suport no creuen que aquest fos sostingut

en el temps (taula 18). Els resultats no mostren confiança en un suport formal/informal perdurable i les respostes relatives a suport durant un temps o a suport ocasionalment són les més freqüents (66,6% en total). L'ajuda ocasional incrementa la incertesa i confirma la hipòtesi de la manca de suport social per a la majoria de les PEPDs, especialment de les dones.

Taula 18. Com creus que t'ajudaria? Segons grup

	Dones	Homes	Dones trans	Total
Indefinidament	2 14%	0 0%	2 67%	4 22%
Un temps	3 21%	1 100%	0 0%	4 22%
Ocasionalment	8 57%	0 0%	0 0%	8 44%
No sap/No contesta	1 7%	0 0%	1 33%	2 11%
Total	14 100%	1 100%	3 100%	18 100%

Per a continuar concretant el suport social que reben, se'l va demanar a continuació no ja el suport percebut, sinó el suport real del qual disposen (taula 19). Un 80% va contestar que sí que en rebien, però s'ha de tenir present un cert biaix, ja que les PEPDs que acceptaren ser entrevistades són de les que tenen més confiança en les organitzacions de la societat civil. En qualsevol cas, un 20% no reben cap ajuda actualment.

Taula 19. Actualment, reps l'ajuda de qualcú? (segons grup)

	Dones	Homes	Dones trans	Total
Sí	17 85%	0 0%	3 100%	20 80%
No	3 15%	2 100%	0 0%	5 20%
Total	20 100%	2 100%	3 100%	25 100%

L'estabilitat d'aquesta ajuda és clau per a la interpretació. Per aquest motiu es va demanar la freqüència de l'ajuda (taula 20a) i el resultat modera molt la interpretació positiva derivada de les dades de la taula 19.

Taula 20a. Amb quina freqüència t'ajuden? (segons grup)

	Dones	Homes	Dones trans	Total
Quasi mai	1 6%	0	1 33%	2 10%
Qualque vegada	4 24%	0	0 0%	4 20%
Quan tenc necessitat	8 47%	0	2 67%	10 50%
De manera continuada	4 24%	0	0 0%	4 20%
Total	17 100%	0	3 100%	20 100%

A la taula 20a, atenent el nombre de PEPD que reben suport actualment, es pot observar com el suport real continuat és molt limitat. L'estabilitat de l'ajuda només és significativa en termes generals, en 14 casos que en reben continuadament o quan tenen necessitat (70,0%). Això no significa que les altres PEPDs no rebin ajudes d'organitzacions del tercer sector o de l'Administració, però la percepció és aquesta: les que fan demanda reben ajudes molt diverses i de fonts també diverses (taula 20b).

Taula 20b. Qui et dona aquest ajuda?

	Dones	Dones trans
Amistats	1	
Amistats, SOS Mamás i Casal Petit	1	
Ben Amics, ALAS, Casal Petit, Metges del Món		1
Cáritas	1	
Casal Petit	3	
Casal Petit i Sense Fam	1	
Casal Petit i SOS Mamás	2	
Creu Roja	1	
Creu Roja i Casal Petit	3	2
Creu Roja, Casal Petit i Caritas	1	
Creu Roja, Casal Petit i Treball Solidari	1	
Parella i Metges del Món	1	
Persona pròxima	1	
Creu Roja, Casal Petit i Treball Solidari	1	

2.4. Característiques de les situacions de prostitució deslocalitzada

Un cop analitzades les característiques sociodemogràfiques, els processos de migració i tràfic amb fins d'explotació sexual (TFES) vinculats, així com les necessitats i el suport social disponible, a continuació s'analitzen directament les situacions de prostitució. La primera qüestió fa referència al temps que fa que estan en prostitució, d'acord amb el que reconeixen les persones entrevistades (taules 21a i 21b).

Cal ressenyar que una de les variables rellevants per a caracteritzar la situació de prostitució és la duració (taula 24), ja que el cicle vital de les situacions de prostitució té almenys tres etapes crítiques: (1) inici i primers mesos; (2) procés de confirmació de les dificultats d'abandonament de la prostitució i desenvolupament d'un estil d'afrontament que permeti sobreviure a la duresa de la situació; (3) procés de sortida i inclusió social.

En considerar les dades individualment (persona a persona) mostren una certa dispersió, amb molta gent dedicada des de fa relativament poc temps (taula 21a): la mitjana és de 2,96 anys, però la mediana i la moda són d'1 any. Això vol dir que al marge d'alguna persona que es troba en situació de prostitució des de fa més de 5 anys, la gran majoria només fa 1 any que hi està.

Taula 21a. Temps en situació de prostitució (en anys), segons grup de referència

	Xifres
N	25
Mitjana	2,96

	Xifres
Mediana	1
Moda	1
Desviació estàndard	4,56
Mínim	1
Màxim	20

Considerant el temps per trams, es pot observar com a la mostra de Palma hi ha un important grup (60 %) que fa un any o menys que s'hi dedica. La resta es troba en moments diferents, però destaca un 16% que fa 6 anys o més que es troba en situació de prostitució.

Taula 21b. Temps en situació de prostitució (en anys), segons grup de referència

	Dones	Homes	Dones trans	Total
Fins a 1 any	12 60%	2 100%	1 33%	15 60%
Entre 2 i 5 anys	5 25%	0 0%	1 33%	6 24%
Entre 6 i 9 anys	0 0%	0 0%	1 33%	1 4%
10 anys o més	3 15%	0 0%	0 0%	3 12%
Total	20 100%	2 100%	3 100%	25 100%

Una altra variable clau relacionada amb el temps és el que es dedica al llarg de la setmana (taules 22a i 22b) (Ranea, 2018). Si s'estudien les dades persona a persona, amb els estadístics de temps setmanal, la mitjana és de 5,29 dies a la setmana però la moda, la situació més freqüent, és la de PEPDs dedicades tots els dies de la setmana (moda=7), la qual cosa significa una disponibilitat constant per pressions dels controladors, de la situació econòmica o d'altres tipus.

Taula 22a. Temps dedicat al llarg de la setmana a la prostitució (en dies), segons grup de referència

	Xifres
N	24
Mitjana	5,29
Mediana	5
Moda	7
Desviació estàndard	1,732
Mínim	2
Màxim	7

La perspectiva per trams de temps sembla oferir una informació més detallada i es poden configurar almenys dues situacions diverses (taula 22b):

- Dedicació de menor intensitat, però amb descans qualche dia; és a dir, dedicant 1 o 2 dies a la setmana (4%).
- Situació de dedicació intensiva que implica poc temps de descans i que podem definir com d'explotació. Es tracta de les persones que hi dediquen entre 5 dies a la setmana o més (68%). Com es pot observar, aquesta darrera situació és molt majoritària.

Taula 22b. Temps dedicat al llarg de la setmana a la situació de prostitució, segons grup de referència

	Dones	Homes	Dones trans	Total
Entre 1 i 2 dies	1 5%	0 0%	0 0%	1 4%
Entre 3 i 4 dies	6 30%	1 50%	0 0%	7 28%
5 dies o més	13 65%	1 50%	3 100%	17 68%
Total	20 100%	2 100%	3 100%	25 100%

Nota 1: estimació de dedicació de la persona que ara no es troba en situació de prostitució.

Després de caracteritzar del temps de dedicació i la intensitat, té sentit plantejar les motivacions de les situacions de prostitució. Els motius pels quals les persones acaben a la prostitució són diversos; poques vegades són singulars, tot i que si se'n vol seleccionar un es podria dir que la prostitució està relacionada amb la pobresa, la manca extrema de recursos. A la taula 23 es resumeixen les motivacions. S'observa com entre les PEPDs entrevistades destaquen quatre motius sobre la resta:

- La situació d'irregularitat administrativa és el motiu principal pel qual s'exerceix la prostitució (88%). Destaca entre les dones (90%) i les dones trans (100%).
- No trobar feina és un motiu que afecta el 76% de les PEPDs entrevistades i és la primera motivació de les dones en situacions de prostitució (80%).
- La necessitat econòmica per a mantenir a la família és la motivació de 3 de cada 4 PEPDs (76,0%). Té la major importància entre les dones i les PEPDs trans.
- Finalment, guanyar més doblers que a les alternatives de feina que troben (neteja, cura de persones majors o altres feines molt precàries), és una de les motivacions al·ludides pel 28%, una proporció que s'incrementa fins al 56% si consideram la "decisió pròpia, avaluant les alternatives". Cal apuntar que les alternatives que podrien desenvolupar són molt precàries i no els permeten fer front a les càrregues familiars ni als deutes.

En definitiva, la decisió d'exercir la prostitució està completament marcada per la manca de recursos socials i econòmics, forçada per factors externs.

Taula 23. Motius de la situació de prostitució, segons grup de referència

	Dones	Homes	Dones trans	Total
Per a mantenir la família	18 90%	0 0%	1 33%	19 76%
No trob una altra feina	16 80%	1 50%	2 67%	19 76%
Es guanyen més doblers que a les alternatives que tenc	5 25%	1 50%	1 33%	7 28%
Decisió pròpia, avaluant alternatives	12 60%	1 50%	1 33%	14 56%
M'hi obliguen	2 10%	0 0%	0 0%	2 8%
No tenc papers	18 90%	1 50%	3 100%	22 88%
Total	20	2	3	25

Totes les PEPDs racionalitzen un tant les motivacions associades a l'entrada i la permanència a la prostitució. S'ha de tenir present que la seva activitat és d'una gran duresa (desagradable, amb presència d'amenaques, maltractaments i risc per a la salut i social), per la qual cosa l'adaptació a la qual es veuen abocades implica determinats processos cognitivoemocionals; és a dir, es basa en diverses estratègies per a afrontar la lluita contra el patiment personal i l'estigma, la reducció de l'autoestima, la modificació negativa de l'autoconcepte personal i la depressió que acompanyen aquesta activitat (Ballester i Perelló, 2013; Ortega i Ballester, 2020).

Les estratègies d'afrontament més comunes a les PEPDs inclouen els següents processos cognitius:

1. Saben que es troben forçades a la situació de prostitució, però una part prefereix pensar que la seva situació és una lliure elecció ("decisió pròpia") i que controlen l'entrada i la sortida de la situació de prostitució.
2. "En aquesta activitat puc ajudar la meua família i arribaré a poder alliberar-me del deute". Aquesta estratègia d'afrontament basada en la necessitat social, però acrítica, parteix del convenciment que aquesta activitat és com qualsevol altra, amb els seus aspectes desagradables, així com que els doblers fan que valgui la pena. Els doblers són la justificació dominant ("Puc mantenir la família", "Es guanyen més doblers).
3. Si no se n'assabenta ningú el mal és menor. Per a distanciar-se de l'estigma, les PEPDs intensifiquen el *covering* (mantenir en secret la seva activitat pel que fa als familiars, les amistats i els veïns).

Com s'ha posat de manifest en aquesta anàlisi, les motivacions vinculades a manca de papers, situacions de necessitat social i pobresa s'han expressat com a dominants. Una part de les altres justificacions es relacionen amb els tres estils d'afrontaments, que redueixen la consciència que es tracta d'una situació forçada. Segons Ballester i el seu equip, l'estratègia d'afrontament dominant es basa en la "racionalitat econòmica", en la justificació per la necessitat de recursos (Ballester *et al.*, 2014).

Si bé el 72% diuen que disposen dels ingressos obtinguts, l'explotació sexual per part de proxenetes afecta aproximadament una de cada quatre PEPDs entrevistades. En suma, el 28% reconeix que dona els guanys a una altra persona o que els hi ha d'entregar (taula 24). Encara que un elevat percentatge de PEPDs acaben d'arribar dels seus països, poques reconeixen situacions de deute pels trasllats i les instal·lacions: un 8%.

Taula 24. Els doblers que aconsegueixes són tots per a tu? (segons grup de referència)

	Dones	Homes	Dones trans	Total
Sí	13	2	3	18
	65%	100%	100%	72%
No, tenc deutes	2	0	0	2
	10%	0%	0%	8%
No, els he de donar a una altra persona	5	0	0	5
	25%	0%	0%	20%
Total	20	2	3	25
	100%	100%	100%	100%

Amb l'objecte d'aprofundir en la qüestió del control exercit per altres agents implicats en l'activitat i

identificar les situacions d'explotació sexual i/o de TFES, s'aborden altres indicadors relacionats com són les experiències de perill i amenaça (taula 25).

Dues de cada tres persones entrevistades (68%) afirmen haver-se sentit amenaçades i/o en perill en la prostitució, sigui directament o en funció de situacions concretes que han viscut (com per exemple les pressions si intenten deixar aquesta activitat). I és que les condicions i les experiències de control de les PEDPs no són alienes a les violències patriarcals traduïdes en violències físiques, emocionals i socials (expropiació de recursos i aïllament, per exemple). Hi ha més amenaces explícites entre les dones (70%) que entre les PEDPs trans (66,7%) o els PEDPs homes (50%), l'ocultació facilita una explotació més violenta

Taula 25. T'has sentit amenaçada i/o en perill? (segons grup de referència)

	Dones	Homes	Dones trans	Total
Sí	14 70%	1 50%	2 67%	17 68%
No	6 30%	1 50%	1 33%	8 32%
Total	20 100%	2 100%	3 100%	25 100%

Al marge de l'estrès que representen les amenaces i la violència, hi ha altres fonts d'ansietat i estrès. A les narracions s'observa com les inquietuds que apareixen amb més força, per ordre d'importància, són:

- *Que el condó es rompi.*
- *Infeccions.*
- *Que el "client" no vulgui utilitzar condó.*
- *Clients sota l'efecte de l'alcohol i/o drogues.*
- *Contagi per VIH o altres.*
- *Que la família ho sàpiga.*

Amb aquestes declaracions es confirma la presència de la violència directa, al marge de l'explotació sexual que afecta una gran part de les PEDPs, però també de les altres maneres d'expressar la violència: infeccions, pressió per a evitar l'ús del condó, etc.

El nivell de violència que representen totes aquestes fonts d'inquietud és molt alt, per la intensitat de l'amenaça i per l'elevat percentatge de persones afectades. Bona part de la violència té relació amb la seguretat de les PEDPs: anticonceptius de barrera, protecció contra les infeccions, etc. Diversos estudis confirmen que la utilització de preservatiu està generalitzada, tot i la pressió creixent per part dels "clients" per a no fer-lo servir. En qualsevol cas, també amb una certa freqüència aquest es pot rompre, un fet que augmenta la possibilitat d'infecció i altres conseqüències (l'embaràs o la seva interrupció, per exemple).

Segons expliquen Meneses *et al.* (2015), les necessitats de les persones en situació de prostitució es divideixen en dos grups: les que perceben les professionals i les que elles posen de relleu, prioritàriament en relació amb la seva vida i el dia a dia. Segons les seves declaracions queda de manifest que la seva salut, poder protegir-se d'infeccions i contagis, la integritat física i la por a

l'estigma social es troben per damunt de la resta d'inquietuds.

Per tal de concretar les característiques i les dimensions del maltractament, se n'han analitzat tres modalitats: el maltractament físic (taula 26), el maltractament psicològic (taula 27) i l'abús sexual i la violació (taula 28). Els resultats permeten confirmar la interpretació que la prostitució és una activitat extremadament violenta.

Pel que fa al maltractament físic s'observa que durant el darrer any un 56% de les PEDPs han patit aquest tipus de maltractament. El més freqüent és l'exercit per part del "client" o del prostituïdor (40%) o d'una parella o exparella (16%).

En el cas de les dones, la proporció d'entrevistades que han patit maltractament físic per part del "client" o d'altres agents augmenta fins al 65%. Com s'ha dit abans, l'ocultació i la deslocalització de la prostitució augmenten les situacions de violència i explotació.

Taula 26. Has patit maltractament físic durant el darrer any? (segons grup de referència)

	Dones	Homes	Dones trans	Total
Sí, per part del client o prostituïdor	9 45%	1 50%	0 0%	10 40%
Sí, per part de qualque cap	2 10%	0 0%	0 0%	2 8%
Sí, per part de la meua parella o exparella	4 20%	0 0%	0 0%	4 16%
Sí, per part d'altres persones fora de l'àmbit de la prostitució	1 5%	0 0%	0 0%	1 4%
No	7 35%	1 50%	3 100%	11 44%
Total	20	2	3	25

Pel que fa al maltractament psicològic experimentat al llarg del darrer any (taula 27), el 72% de les PEDPs l'han experimentat. Destaca, però, el protagonisme especial comès per part dels "clients" o prostituïdors, que arriba a un 40%. En el cas de les dones en situació de prostitució patir maltractament psicològic és més habitual que patir-ne de físic, ja que l'han patit d'una o altra manera un 70% de les entrevistades. Aquestes dades estan molt relacionades amb les de la taula anterior (taula 26). Les violències, tant físiques com psicològiques, estan íntimament lligades amb la impunitat que ofereix la deslocalització (Ortega i Ballester, 2020).

Taula 27. Has patit maltractament psicològic el darrer any? (segons grup de referència)

	Dones	Homes	Dones trans	Total
Sí, per part del client o prostituïdor	8 40%	1 50%	1 33%	10 40%
Sí, per part de qualque cap	3 15%	0 0%	0 0%	3 12%
Sí, per part de la meua parella o exparella	4 20%	0 0%	2 67%	6 24%
Sí, per part d'altres persones fora de l'àmbit de la prostitució	2 10%	0 0%	0 0%	2 8%
No	6 30%	1 50%	0 0%	7 28%
Total	20	2	3	25

En relació amb haver patit abús sexual el darrer any (taula 28), l'experiència afecta el 40% de les dones entrevistades i la meitat dels homes. La violència sexual extrema ha estat una altra vegada protagonitzada principalment pels prostituïdors (32%). En qualsevol cas, ja s'ha dit que la mostra, tot i la seva importància, és estadísticament reduïda i que quan se fan anàlisis tan específiques s'han d'interpretar com a tendències, no com a resultats definitius.

Taula 28. Has patit abús sexual o violació el darrer any? (segons grup de referència)

	Dones	Homes	Dones trans	Total
Sí, per part del client o prostituïdor	7 35%	1 50%	0 0%	8 32%
Sí, per part de la meua parella o exparella	1 5%	0 0%	0 0%	1 4%
Sí, per part d'altres persones fora de l'àmbit de la prostitució	1 5%	0 0%	0 0%	1 4%
No	12 60%	1 50%	3 100%	16 64%
Total	20	2	3	25

En relació amb la percepció de la seva situació social, fent balanç de les seccions precedents i al marge de les situacions objectives s'observa, que en general les PEDPs intenten positivar una situació objectivament difícil, en línia amb els estils d'afrontament esmentats anteriorment. Com es detalla a la taula 29, el 32% valoren positivament la seva situació (bé), mentre que un 40% la valoren malament o molt malament. Encara que no hi ha un patró diferenciat significatiu estadísticament per gènere, sí que es dona una diferència consistent entre grups entrevistats: entre les dones la valoració positiva és del 20%, mentre que ho és per a un 100% de les dones trans.

Cal destacar que no hi ha ningú que qualifiqui la seva situació social com a "molt bé", però sí que hi ha 4 dones que reconeixen trobar-se "molt malament".

Taula 29. Valoració de la situació social, segons grup de referència

	Dones	Homes	Dones trans	Total
Bé	4 20%	1 50%	3 100%	8 32%
Regular	7 35%	0 0%	0 0%	7 28%
Malament	5 25%	1 50%	0 0%	6 24%
Molt malament	4 20%	0 0%	0 0%	4 16%
Total	20 100%	2 100%	3 100%	25 100%

2.5. Condicions de salut de les PEDPs

Des d'una perspectiva psicosocial, la gestió del risc a l'entorn de prostitució està influïda per la interacció d'una sèrie de variables situades en dos nivells: d'una banda, els riscos que es desprenen de les condicions estructurals i de l'organització social de la prostitució, i, de l'altra, les estratègies

individuals i socials que es desenvolupen per a minimitzar el risc que pot esdevenir (Sanders, 2005). És a dir, hi ha un risc inherent per a la salut en la pràctica de la prostitució; per exemple, pel que fa al contagi d'infeccions de transmissió sexual.

Els resultats de les entrevistes mostren que els fets vinculats amb la situació de prostitució que els produeixen més inquietud fan referència als riscos per a la salut. En aquest apartat s'aborden amb major detall. Pel que fa a la percepció que tenen les persones en situació de prostitució dels tres problemes principals de salut (taula 30), destaquen els de salut mental, com depressió, trastorns d'ansietat i estrès crònic (60%), que afecten especialment les dones (65%), seguits dels derivats de les infeccions de transmissió sexuals i VIH (20%), i de problemes inespecífics de diversos tipus, com malestar general (20%). Cal tenir present que només un 12% (concretament 3 dones) contesta que no estan afectades per cap problema de salut.

Taula 30. Tres principals problemes de salut, segons grup de referència

	Dones	Homes	Dones trans	Total
Problemes generals o inespecífics	5 25%	0 0%	0 0%	5 20%
Aparell digestiu/ bucodentals	1 5%	0 0%	0 0%	1 4%
Aparell circulatori	1 5%	0 0%	0 0%	1 4%
Aparell locomotor	1 5%	0 0%	0 0%	1 4%
Sistema nerviós	1 5%	0 0%	0 0%	1 4%
Problemes psicològics, salut mental	13 65%	1 50%	1 33%	15 60%
Consum, dependència de drogues	1 5%	0 0%	1 33%	2 8%
Contracepció, embaràs...	1 5%	0 0%	0 0%	1 4%
Infeccions específiques, VIH i altres ITS cronificades	1 5%	1 50%	3 100%	5 20%
Cap problema de salut	3 15%	0 0%	0 0%	3 12%
Total	20	2	3	25

La valoració que fan de la seva situació de salut física (taula 31) és la següent: el 48% assenyalen que es troben bé o molt bé (les dones, un 40%, i les dones trans, un 66,7%). En canvi, el 20% manifesten que es troben malament o molt malament. Aquestes respostes s'assemblen a les automàtiques d'una conversa sobre estat de salut: en termes genèrics es contesta amb una resposta majoritàriament positiva, per tal de no caure en el victimisme. Quan s'explorin a continuació els detalls d'aquesta situació es podrà comprovar que les experiències no són tan bones.

Taula 31. Valoració de la situació de salut física, segons grup de referència

	Dones	Homes	Dones trans	Total
Molt bé	0 0%	1 50%	2 67%	3 12%
Bé	8 40%	0 0%	1 33%	9 36%
Regular	7	1	0	8

	Dones	Homes	Dones trans	Total
	35%	50%	0%	32%
	1	0	0	1
Malament	5%	0%	0%	4%
	4	0	0	4
Molt malament	20%	0%	0%	16%
	20	2	3	25
Total	100%	100%	100%	100%

En relació amb la seva salut emocional la valoració és la següent (taula 32): el 32% declaren que és regular; el 28% la valoren com a “bé” o “molt bé”, i el 40% com a “malament” o “molt malament”. No hi ha un patró diferencial significatiu per gènere, però sí una major freqüència de declaració de malestar entre les dones (45%) en relació amb les dones trans (0%). És rellevant que en les dones la declaració de malestar (45%) triplica la de benestar (15%). Quan es comença a aclarir, en la situació d'entrevista a què es refereix aquesta pregunta, identifiquen més situacions de malestar subjectiu important.

Taula 32. Valoració de la situació emocional, segons grup de referència

	Dones	Homes	Dones trans	Total
	1	1	1	3
Molt bé	5%	50%	33%	12%
	2	0	2	4
Bé	10%	0%	67%	16%
	8	0	0	8
Regular	40%	0%	0%	32%
	2	0	0	2
Malament	10%	0%	0%	8%
	7	1	0	8
Molt malament	35%	50%	0%	32%
	20	2	3	25
Total	100%	100%	100%	100%

Com es pot observar, el malestar augmenta progressivament des de la salut física a la salut emocional. Així mateix, per a analitzar el patró de salut amb una perspectiva més àmplia s'ha fet una pregunta sobre les malalties importants al llarg de la vida (taula 33). El 76% declaren que no les han experimentades, però una de cada quatre declaren que sí.

Taula 33a. Has tingut malalties importants en la teva vida? (segons grup de referència)

	Dones	Homes	Dones trans	Total
	16	2	1	19
No	80%	100%	33%	76%
	4	0	2	6
Sí	20%	0%	67%	24%
	20	2	3	25
Total	100%	100%	100%	100%

Quant a les malalties importants, es detallen les següents:

Taula 33b. Malalties importants

Infeccions específiques com el VIH i altres ITS cronificades	2 dones trans
Problemes psicològics, salut mental	1 dona
Altres diverses relatives a mobilitat, sang...	3 dones

Com és evident, només són indicatives de la presència de qualque malaltia rellevant. En referència a la pregunta de si pateixen malalties cròniques actualment (taula 34), podem observar que un 64% que contesta que no, respecte d'un 36% que manifesta que sí que en pateix. Des d'una anàlisi de la perspectiva de gènere, la proporció de les persones que pateixen una malaltia crònica es concentra en les dones trans (66,7%), mentre que les dones presenten un 35%.

Taula 34. Actualment, tens qualque malaltia crònica? (segons grup de referència)

	Dones	Homes	Dones trans	Total
No	13	2	1	16
	65%	100%	33%	64%
Sí	7	0	2	9
	35%	0%	67%	36%
Total	20	2	3	25
	100%	100%	100%	100%

Aquestes malalties cròniques bàsicament són infeccions específiques com el VIH i altres ITS cronificades (2 dones trans), problemes de salut mental (2 dones) i altres malalties diverses relatives a la mobilitat, la sang, els ovaris, etc. (5 dones). Així mateix, se'ls va demanar si per a les malalties cròniques disposaven el tractament que necessiten. Un 88,9% el té (8 de 9 PEDPs).

Sobre si prenen medicació (taula 35) el 28% assenyala que sí, mentre que les que responen que no representen un 72%. Aquestes dades mostren un menor consum de medicament legals que les d'altres estudis que analitzen l'estil de vida de les dones en situació de la prostitució (Ortega i Ballester, 2020).

Taula 35a. Prens altres medicaments, sense recepta? (segons grup de referència)

	Dones	Homes	Dones trans	Total
No	13	2	3	18
	65%	100%	100%	72%
Sí	7	0	0	7
	35%	0%	0%	28%
Total	20	2	3	25
	100%	100%	100%	100%

Els principals fàrmacs que consumeixen les persones que han afirmat que prenen medicació són ansiolítics o per a la depressió, analgèsics per al dolor i antihistamínics per a l'al·lèrgia. Aquest consum habitual de fàrmacs permet constatar millor els indicis de les dificultats i els riscos de la prostitució per a la

Taula 35b. Si has assenyalat "Sí", quin i per quin motiu?

	Xifres
Antihistamínics per a l'al·lèrgia	1
Diazepam per l'ansietat	1
Diazepam i medicaments per la tensió i dolors musculars	1
Paracetamol	1
Pastilles per a l'ansietat	1
Pastilles per a dormir	2
Total	7

A la pregunta sobre si tenen problemes de son el 68% respon que sí (en el cas de les dones, el 80%) (taula 36).

Taula 36. Tens problemes de son? (segons grup de referència)

	Dones	Homes	Dones trans	Total
No	4 20%	1 50%	3 100%	8 32%
Sí	16 80%	1 50%	0 0%	17 68%
Total	20 100%	2 100%	3 100%	25 100%

Els problemes de son (taula 37) que les persones entrevistades esmenten són problemes per dormir poques hores (88,2%), problemes per conciliar el son (70,6%) i, finalment, despertar-se moltes vegades (82,4%). Els nivells són molt freqüents entre les dones, que són la mostra més representativa de l'estudi.

Taula 37. En cas de tenir problemes de son, quins són? (segons grup de referència)

	Dones	Homes	Dones trans	Total
Dormir poques hores	14 88%	1 100%	0	15 88%
Problemes per a conciliar el son	15 94%	0 0%	0	15 88%
Despertar moltes vegades	13 81%	1 100%	0	14 82%
Necessit dormir moltes hores, sempre estic cansat	0 0%	1 100%	0	1 6%
Tenir malsons	7 44%	1 100%	0	8 47%
No tenir un horari definit	5 31%	0 0%	0	5 29%
Total	16 100%	1 100%	0 100%	17 100%

Nombrosos estudis revelen els problemes de salut psicològica i mental de les persones en situació de prostitució (Ortega i Ballester, 2020; Pinedo, 2005; Pinedo i Martín, 2006). Per tant, era necessari conèixer aquesta situació, però avaluada de manera fiable. Per a aquesta tasca s'ha fet servir l'escala BDI II de Beck, incloent ítems de l'escala de depressió de Yesavage (versió curta, per a població general). Tal com mostren els resultats de la taula 38.a "Quin és l'estat d'ànim actual", la

mitjana se situa en un 9,92 (de 0 a 15) (DE: 4,377). Si s'observa la interpretació d'aquesta prova, que indica que puntuacions de 6-9 indiquen probable depressió, llavors es pot pensar que hi ha un problema rellevant. El mínim 0 (sense depressió) i la màxima puntuació 15 (depressió establerta) informen de posicions clarament diferenciades.

Taula 38.a. Quin és el teu estat d'ànim actual?

	Xifres
N	25
Mitjana	9,92
Mediana	12
Moda	13
Desviació estàndard	4,377
Mínim	2
Màxim	15

Interpretació. Valors 0-5: normal, 6-9: probable depressió, 10 o més: depressió establerta

Per a facilitar la interpretació dels resultats s'han presentat les dades a partir dels nivells interpretats. Segons l'escala utilitzada (versió curta) (taula 38.b), són les següents: en una situació normal, per sota dels llindars de depressió probable, s'hi troben només el 20% de les persones en situació de prostitució. En situació de probable depressió hi ha un 12%; seguit del nivell de depressió establerta, el 68%. El nivell de depressió probable i el de depressió establerta representen conjuntament el 80% de la mostra; és a dir, hi ha un problema clar de salut mental o de benestar subjectiu bastant deteriorat entre les PEDPs en aquestes situacions a Palma, però especialment entre les dones.

Taula 38.b. Quin és el teu estat d'ànim actual? Escala Depressió (versió curta Yesavage i BDI II de Beck) (segons grup de referència)

	Dones	Homes	Dones trans	Total
Normal	2	1	2	5
	10%	50%	67%	20%
Probable depressió	2	0	1	3
	10%	0%	33%	12%
Depressió establerta	16	1	0	17
	80%	50%	0%	68%
Total	20	2	3	25
	100%	100%	100%	100%

En relació amb l'avaluació del risc de suïcidi s'han fet servir els tres primers ítems de l'escala IS PATH WARM, formada per 10 ítems: presència d'ideació suïcida (taula 39), abús d'alcohol o altres drogues (taules 40 i 42) i pèrdua de propòsits a la vida (taules 38a i 38b).

Respecte de si ha pensat alguna vegada en el suïcidi (taula 39), un 56% declaren que mai, seguit de la resposta "Ara mateix, no" (16%); però sí que hi han pensat, amb freqüències diferents, un 28% (entre les dones, el 30%). Abans ja s'ha indicat que hi ha algunes persones en situacions de depressió establerta i aquesta situació pot facilitar una elevada presència d'ideació suïcida.

Taula 39. Has pensat en la possibilitat de "llevar-te del mig" (ideació suïcida)? (segons grup de referència)

	Dones	Homes	Dones trans	Total
Mai	11	1	2	14
	55%	50%	67%	56%
Ara mateix no	3	0	1	4
	15%	0%	33%	16%
Sí, habitualment	3	0	0	3
	15%	0%	0%	12%
Sí, més del que era habitual	2	0	0	2
	10%	0%	0%	8%
Sí, molt més del que era habitual	1	1	0	2
	5%	50%	0%	8%
Total	20	2	3	25
	100%	100%	100%	100%

A partir de les dades de les entrevistes en relació amb el consum d'alcohol s'observa que el 44% beuen ocasionalment; mentre que consumeix diàriament un 12%. No beuen el 32% i ho fan ocasionalment o una vegada al mes un 56% (taula 40).

Taula 40. Consum d'alcohol, segons grup de referència

	Dones	Homes	Dones trans	Total
No bec	7	1	0	8
	35%	50%	0%	32%
Diàriament	3	0	0	3
	15%	0%	0%	12%
Ocasionalment	8	1	2	11
	40%	50%	67%	44%
Una vegada al mes	2	0	1	3
	10%	0%	33%	12%
Total	20	2	3	25
	100%	100%	100%	100%

El consum de tabac (taula 41) obté freqüències moderades. El 84% declaren que no consumeixen tabac respecte d'un 16% que declaren que sí.

Taula 41. Consum de tabac, segons grup de referència

	Dones	Homes	Dones trans	Total
Sí	3	1	0	4
	15%	50%	0%	16%
No	17	1	3	21
	85%	50%	100%	84%
Total	20	2	3	25
	100%	100%	100%	100%

Pel que fa al consum de drogues (taula 42), un 64% diuen que no en consumeixen. L'opció de no contestar no obté ni una resposta; totes les PEDPs han volgut dir com era la seva situació. Les que consumeixen són un poc més d'una de cada tres (36%) i declaren que consumeixen marihuana/cànnabis un 24%; de cocaïna, en consumeixen un 20%, i d'èxtasi, un 12%. Els nivells de consum declarats són moderats en relació amb l'alcohol, però destaquen més pel que implica per a la salut el consum d'aquestes drogues.

Taula 42. Consum de drogues, segons grup de referència

	Dones	Homes	Dones trans	Total
Marihuana/cànnabis	2 10%	2 100%	2 67%	6 24%
Cocaïna	3 15%	2 100%	0 0%	5 20%
Èxtasi	1 5%	2 100%	0 0%	3 12%
No consum	15 75%	0 0%	1 33%	16 64%
Total	20	2	3	25

2.6. Relacions amb els cossos i les forces de seguretat

Tenint en compte la manca d'una xarxa de suport familiar o social i/o la realitat d'inseguretat de la prostitució, cal considerar la percepció que tenen de les forces de seguretat a l'Estat espanyol. A les taules 43 i 44 es resumeixen les dades sobre aquesta qüestió.

A la Policia Nacional (taula 43), una part important de les participants la qualifiquen a com indiferent (64%) i una de cada quatre entrevistades la qualifica de bona (24%). Cal ressenyar que a certs països, especialment de Llatinoamèrica, es donen alts nivells de corrupció dins els cossos de seguretat, la qual cosa genera desconfiança (Meneses *et al.*, 2015). Tot i això, els resultats són bastant positius. Cal tenir present, però, que certs ambients de la prostitució deslocalitzada (en especial les plataformes web) no són accessibles als cossos de seguretat i, per tant, les experiències de contacte amb aquests són menors.

Taula 43. Quina relació tens amb... la Policia Nacional? (segons grup de referència)

	Dones	Homes	Dones trans	Total
Dolenta	2 10%	1 50%	0 0%	3 12%
Indiferent	16 80%	0 0%	0 0%	16 64%
Bona	2 10%	1 50%	3 100%	6 24%
Total	20 100%	2 100%	3 100%	25 100%

A la taula 44 es completa l'anàlisi demanant sobre la relació amb la Guàrdia Civil. En principi, cal dir que per qüestions de distribució de competències la relació és menor amb les dones en situació de prostitució a Palma. Per això la resposta indiferent és més elevada, amb un 68%, però en general la relació amb la Guàrdia Civil es troba igualada entre bona i dolenta (16% en ambdós casos%).

Taula 44. Quina relació tens amb... la Guàrdia Civil? (segons grup de referència)

	Dones	Homes	Dones trans	Total
Dolenta	3 15%	1 50%	0 0%	4 16%
Indiferent	16	0	1	17

	Dones	Homes	Dones trans	Total
	80%	0%	33%	68%
Bona	1	1	2	4
	5%	50%	67%	16%
Total	20	2	3	25
	100%	100%	100%	100%

Concretant la relació, pel que fa a les situacions de denúncia durant les quals s'ha hagut de parlar amb les forces de seguretat (taula 45), només un 16,0% declaren tenir l'experiència d'haver volgut denunciar un delicte o injustícia i que no l'hagin creguda. Aquesta experiència frustrant empitjora les valoracions. Quasi totes han tingut l'experiència de fer una denúncia o acompanyar algú que l'havia de fer i per aquest motiu es pot dir que un percentatge apreciable sí que han trobat reconeixement: un 84% –més alt que a l'estudi de les Balears: 68,6%– (Ortega i Ballester, 2020). Almenys aquestes persones no han experimentat la frustració davant la circumstància que no els hagin fet cas. Aquesta situació de sentir-se reconegudes encara podria millorar amb canvis legals que remoguin les pors de les dones migrants, els quals aportarien una sensació de seguretat més consistent.

Taula 45. Qualque vegada has volgut denunciar un delicte o injustícia i no t'han cregut? (segons grup de referència)

	Dones	Homes	Dones trans	Total
No	17	1	3	21
	85%	50%	100%	84%
Sí	3	1	0	4
	15%	50%	0%	16%
Total	20	2	3	25
	100%	100%	100%	100%

Per a acabar de concretar aquesta anàlisi, se'ls va demanar a qui recorrerien en cas de ser víctimes d'un delicte o tenir un problema (taula 46). L'opció seleccionada amb major freqüència va ser la Policia Nacional i els Serveis Socials/ONG, en els dos casos amb un 68%. Aquest elevat nivell de confiança es pot explicar perquè la Policia i els Serveis Socials/ONG els ofereixen més seguretat, en un context d'aïllament i manca de relacions socials.

A continuació, confien a una certa distància en les companyes (16%), la Guàrdia Civil (12%) i els "familiars" (8%). El nivell de confiança tan reduït en "els familiars" es deu bàsicament al fet que majoritàriament aquests no saben en quina situació es troben, no són a Espanya o fins i tot podrien col·laborar en l'explotació.

Taula 46. Davant un problema o en cas de ser víctima d'un delicte, a qui acudiries? (segons grup de referència)

	Dones	Homes	Dones trans	Total
Companyes	2	1	1	4
	10%	50%	33%	16%
Familiars	1	1	0	2
	5%	50%	0%	8%
Policia Nacional	15	0	2	17
	75%	0%	67%	68%
Guàrdia Civil	3	0	0	3
	15%	0%	0%	12%
Serveis Socials/ONG	13	1	3	17

	Dones	Homes	Dones trans	Total
	65%	50%	100%	68%
"Clients" de confiança	1	0	0	1
	5%	0%	0%	4%
Total	20	2	3	25
	100%	100%	100%	100%

La poca confiança en "companyes" té a veure amb la manca de comunitat en especial en els contextos de la prostitució deslocalitzada, sobretot entre les dones.

2.7. Els "clients" o prostituïdors i les situacions de risc i violència que generen

La tipologia de "clients" es pot establir només a partir de les declaracions de les PEDPs, ja que no hi ha estudis amb dades poblacionals fiables. L'estudi sobre prostituïdors amb la mostra més àmplia es va fer el 2020 (Ortega i Ballester, 2020), amb una presentació de diversos models presents a la bibliografia i oferint les dades de les Balears que poden servir de referència aproximativa per al conjunt del sistema prostitucional. En qualsevol cas, cap dels estudis, ni tan sols l'esmentat a les Balears, analitza de manera singular la prostitució deslocalitzada.

Considerant la manca de referents, se'ls va demanar com eren aquests homes (segons les respostes de les PEDPs, només són homes els prostituïdors) utilitzant tres grans alternatives (taula 47): (1) joves o majors; (2) amb recursos o sense; (3) espanyols i residents permanents o turistes.

Taula 47. Tipus de "clients" o prostituïdors, segons grup de referència

	Dones	Homes	Dones trans	Total
Majors	7	1	2	10
	35%	50%	66,7%	40%
Joves i majors	13	1	1	15
	65%	50%	33,3%	60%
Amb recursos	14	2	1	17
	70%	100%	33,3%	68%
Amb recursos i sense	5	0	1	6
	25%	0%	33,3%	24%
Espanyols i residents	16	2	3	21
	84,2%	100%	100%	87,5%
Estrangers	3	0	0	3
	15,8%	0%	0%	12,5%
Total	20	2	3	25
	100%	100%	100%	100%

En conjunt, els resultats mostren que poden ser qualsevol tipus d'homes, però entre les opcions dominen els perfils següents:

1. De qualsevol edat: combinacions de joves i majors (60%).
2. Amb recursos suficients per a pagar una vegada i una altra (68%), situació característica de les ofertes deslocalitzades, de l'explotació oculta.

- Majoritàriament espanyols i residents permanents. La identificació majoritària dels "clients" com a espanyols o estrangers residents és coherent amb la resta d'informacions disponibles: repetició dels contactes, etc.

Així mateix, també se'ls va demanar si podien escollir els "clients" o prostituïdors que acudien a elles (taula 48). Aquesta pregunta ajuda a perfilar els indicis ja disponibles sobre les situacions de TFES amb finalitats d'explotació sexual i de prostitució coactiva. Un percentatge del 8% no poden seleccionar els seus "clients" (entre les dones, un 10% no poden).

Taula 48. Pots escollir els "clients" o prostituïdors? (segons grup de referència)

	Dones	Homes	Dones trans	Total
No	2 10%	0 0%	0 0%	2 8%
Sí	18 90%	2 100%	3 100%	23 92%
Total	20 100%	2 100%	3 100%	25 100%

A les entrevistes a persones en situació de prostitució deslocalitzada s'hi va incloure una pregunta sobre les pràctiques que els homes demanaven i la freqüència amb què les duïen a terme, amb les opcions "molt sovint", "a vegades", "gairebé mai" i "mai". La taula 49 recull les pràctiques que es donen amb molta freqüència; és a dir, les que presenten com a resposta "molt sovint".

Taula 49. Qualque prostituïdor t'ha demanat algunes d'aquestes pràctiques? (segons grup de referència)

	Dones	Homes	Dones trans	Total
Pràctiques agressives	5 25%	0 0%	1 33%	6 24%
Penetració vaginal sense preservatiu	12 60%	0 0%	0 0%	12 48%
Penetració anal sense preservatiu	9 45%	2 100%	3 100%	14 56%
Fel·lació sense preservatiu	14 70%	2 100%	3 100%	19 76%
Gola profunda	10 50%	2 100%	3 100%	15 60%
Pràctiques amb dos homes	4 20%	2 100%	1 33%	7 28%
Pràctiques amb més de dos homes	1 5%	2 100%	1 33%	4 16%
Consum d'alcohol amb el "client"	16 80%	0 0%	3 100%	19 76%
Consum d'altres substàncies (drogues) amb el "client"	11 55%	2 100%	2 67%	15 60%
Consum de pornografia amb el "client"	9 45%	1 50%	2 67%	12 48%
Ús de pornografia per a explicar les pràctiques	6 30%	0 0%	1 33%	7 28%
Total	20	2	3	25

Com es pot observar a la taula anterior, si només es consideren les pràctiques més comunes a tots els grups de referència (per sobre del 50% d'incidència), se'n poden identificar 5 de rellevants en

quatre nivells de freqüència:

1. El 76% de les PEDPs afirmen que els prostituïdors els demanen que els facin fel·lacions sense preservatiu ("francès natural").
2. El 76% afirmen que els prostituïdors els demanen que consumeixin alcohol amb ells "molt sovint". Concretament, aquesta pràctica és significativament més freqüent en el cas de les dones (80%) i les dones trans (100%).
3. Un 60% de les PEDPs declaren que els demanen amb molta freqüència pràctiques de gola profunda.
4. També el 60% declaren que els demanen amb molta freqüència el consum amb el "client" d'altres substàncies (drogues).
5. El 56% de les PEDPs afirmen que els prostituïdors els demanen que acceptin penetració anal sense preservatiu "molt sovint".

Bona part d'aquestes pràctiques, en especial les de més risc, han augmentat per la tendència i els idearis sexuals construïts a la pornografia, d'on semblen provenir les demandes sexuals dels prostituïdors. De fet, la pornografia mateixa constitueix el guió amb què s'estableix la selecció de pràctiques de risc, present en el 48% de les PEDPs com a "molt freqüent" (Cobo, 2017, 2019, 2020).

Les 11 pràctiques diferents identificades es demanen de manera concurrent; és a dir, dues o més a l'hora. Per això s'ha calculat el nivell de risc experimentat d'acord amb el grau de concurrència. S'ha construït una escala de risc amb un recorregut de 0 (absència de pràctiques de risc) a 11 (presència de les 11 pràctiques de risc "sovint" o "molt sovint" a la mateixa persona).

L'anàlisi de les dades es presenta a les taules 50a, 50b. i 51. Primer, mitjançant els estadístics d'aquesta escala es pot observar que no hi ha ni un cas sense pràctiques de risc, ja que la puntuació mínima obtinguda és 5. També hi ha casos del màxim nivell, ja que la puntuació màxima és 11, la qual cosa significa que hi ha PEDPs que duen a terme amb freqüència les diverses pràctiques de risc. En qualsevol cas, la mitjana de totes les puntuacions és alta: 8,16 punts (DE: 1,724).

Taula 50.a. Escala de RISC (pràctiques de risc demanades pels prostituïdors)

	Xifres
N	25
Mitjana	8,16
Mediana	8
Desviació estàndard	1,724
Mínim	5
Màxim	11

Interpretació. Valors: 0-2: baix nivell de risc; 3-9: nivell mitjà de risc; 10 i 11: nivell alt de risc

Quan s'analitzen les diferències entre PEDPs (taula 50.b) es pot comprovar com les puntuacions més elevades es produeixen en les dones trans, però no hi ha diferències significatives, ja que les dones també obtenen puntuacions de risc elevades (mitjana: 8,05).

Taula 50.b. Escala de RISC (pràctiques de risc demandades pels prostituïdors), en relació amb el grup de referència

	N	Mitjana	Desv. est.	Mínim	Màxim
Dones	20	8,05	1,761	5	11
Homes	2	8,5	0,707	8	9
Dones trans	3	8,67	2,309	6	10
Total	25	8,16	1,724	5	11

Finalment, s'han analitzat les puntuacions per trams (taula 51). El resultat és que totes les PEDPs experimenten nivells de risc mitjà (3 a 9) o alt (10 o 11 punts), i que és molt freqüent aquest darrer nivell de risc, amb un 28% de totes les PEDPs.

Taula 51. Nivell de risc, d'acord amb l'escala de RISC, segons grup de referència

	Dones	Homes	Dones trans	Total
Risc baix (<3)	0 0%	0 0%	0 0%	0 0%
Risc mitjà (entre 3 i 9)	15 75%	2 100%	1 33%	18 72%
Risc alt (>9)	5 25%	0 0%	2 67%	7 28%
Total	20 100%	2 100%	3 100%	25 100%

La pressió per a realitzar pràctiques de risc (taula 52) és molt elevada en el cas de les dones, ja que un 40% no s'hi poden negar-se o, com a màxim, les intenten negociar; però la resta de les dones (60%) sembla que s'hi poden negar i, per tant, protegir-se almenys parcialment. En conjunt, el 68% de les PEDPs declaren poder-s'hi negar.

Taula 52. Pots negar-te a fer alguna d'aquestes pràctiques? (segons grup de referència)

	Dones	Homes	Dones trans	Total
No	2 10%	0 0%	0 0%	2 8%
Puc negociar	6 30%	0 0%	0 0%	6 24%
Puc negar-m'hi	12 60%	2 100%	3 100%	17 68%
Total	20 100%	2 100%	3 100%	25 100%

2.8. Abandonar la situació de prostitució

Una de les preguntes que es varem formular a les persones en situació de prostitució és si voldrien deixar aquesta situació (taula 53). El 100% varen contestar que la deixarien si poguessin. És significatiu que cap persona deixàs de respondre a aquesta qüestió. Com és evident, ja que el 100% va contestar igual no hi ha diferències per gènere.

Taula 53a. T'agradaria deixar la prostitució? (segons grup de referència)

	Dones	Homes	Dones trans	Total
Sí	20	2	3	25
	100%	100%	100%	100%
No	0	0	0	0
	0%	0%	0%	0%
Total	20	2	3	25
	100%	100%	100%	100%

A totes les PEDPs que volien deixar aquesta situació se'ls va demanar què voldrien fer per poder deixar-la. Algunes PEDPs sembla que tenen clara la seva orientació en el seu projecte de vida i manifesten amb claredat quin tipus de feina voldrien: esteticista, cura de persones majors, cambreres de bar o dependents, entre d'altres. La majoria varen dir que els aniria bé gairebé qualsevol feina retribuïda, com es pot comprovar a la llista següent.

Taula 53b. Si has contestat que sí, què t'agradaria fer? A què t'agradaria dedicar-te?

	Xifres
Aconseguir treball	1
Cura de persones majors i infants. Esteticista	2
Estudiar i trobar una feina normalitzada. Infermeria	1
Perruqueria	1
Qualsevol feina excepte aquesta	1
Treballar de mestra	1
Treball normalitzat. De model o infermera	1
Treball normalitzat. De cambrera o dependenta	2
Treballar al sector d'hoteleria i turisme	2
Treballar d'administrativa	1
Treballar d'esteticista	1
Treballar de comercial o dependenta	1
Treballar de cuiner	1
Treballar de dependenta	2
Treballar de dissenyadora de moda	1
Treballar de nou a Google o de docent	1
Treballar de qualsevol cosa	5
Total	25

Per tal de continuar aprofundint en les situacions de prostitució i les respostes obtingudes es va organitzat un grup de discussió. L'anàlisi d'aquest grup de discussió i les narracions lliures de les PEDPs s'inclouen en capítols posteriors d'aquest informe.

3. Narratives de les PEDPs. Anàlisi qualitativa

Per a l'anàlisi d'aquesta part de la investigació s'ha utilitzat el programa d'anàlisi qualitativa (N-VIVO), mitjançant el qual s'han extret els fragments més significatius i identificat les principals tendències observades, sempre a partir de les seves narracions. Per aquest motiu s'indica qui ha fet determinades observacions i aportacions als relats. Cal dir que hi varen participar 25 persones que varen voler completar tot el procés de la recerca i es feren 25 entrevistes: 20 dones, 3 dones trans i 2 homes.

En cap moment s'identifiquen les persones que han participat a les entrevistes. No obstant això, per facilitar el relat hi apareixen com a "dona", "home" o "dona trans", seguides d'un número que indica la persona de què es tracta.

En l'anàlisi de freqüències ja s'hi varen incloure resultats de les respostes a preguntes obertes, encara que només es tractava de les preguntes amb opcions limitades, com per exemple les relatives als principals problemes que experimentaven.

3.1. Fonaments metodològics de l'anàlisi

Una anàlisi qualitativa ha de poder mostrar no només què ha aconseguit, sinó també com ho ha aconseguit. Pierre Bourdieu (2000) insistia que el que circula entre investigadors i no especialistes són, a tot estirar, els resultats, mai les operacions. Per això es presenten breument algunes qüestions metodològiques rellevants per a poder entendre l'enfocament de l'estudi.

La qüestió de com les persones en situació de prostitució relaten les seves experiències és complexa i està subjecta a diversos factors que poden influir en les seves narratives (trajectòria migratòria, capital formatiu, experiències de maltractament, presència de menors a càrrec, xarxa de suport, etc.). És important considerar diversos aspectes en analitzar els seus testimonis. A les entrevistes poguérem identificar aquests aspectes per a tenir-los en compte en el moment de donar forma als seus relats.

Factors que influeixen en els relats

Estigmatització i marginalització. Les persones que exerceixen la prostitució sovint s'enfronten a un fort estigma social que les pot dur a ocultar o modificar aspectes de les seves experiències per a evitar judicis o discriminació (David, 2023). Aquest estigma pot influir en com presenten la seva situació davant els altres.

Trauma i mecanismes de defensa. Moltes persones en situació de prostitució han experimentat traumes, la qual cosa pot afectar la seva capacitat per a processar i relatar les seves experiències de manera completa. Com ja havia assenyalat Melissa Farley en els seus estudis sobre la síndrome d'estrès posttraumàtic en prostitució, les persones traumatitzades tendeixen a minimitzar o negar

les seves experiències, sobretot quan es troben enmig d'un trauma continu, com la guerra o la prostitució (Farley, 1998).

Condicions de precarietat. L'alta prevalença de drogodependència i situacions de dificultat entre algunes poblacions de persones que es troben en situacions de prostitució pot afectar la precisió dels seus relats, ja sigui pels efectes de les substàncies o per les dificultats associades a l'extrema precarietat que viuen, la qual afecta seriosament la seva salut física i emocional.

Biaixos i distorsions potencials:

Biaix de supervivència. Algunes persones poden emfatitzar aspectes positius o minimitzar les dificultats com a mecanisme d'afrontament, la qual cosa pot dur a una representació incompleta de la seva situació.

Biaix de desitjabilitat social. Depenent del context en què es trobin –per exemple, programes d'ajuda o davant d'investigacions que perceben que poden influir en les ajudes que reben– poden ajustar les seves narratives al que creuen que s'espera d'elles.

Biaix de memòria selectiva. El trauma i les experiències difícils poden afectar la memòria i provocar a omissions o distorsions involuntàries en els seus relats.

És crucial abordar els testimonis de les persones en situació de prostitució amb empatia i comprensió, reconeixent que les seves narratives poden estar influenciades per múltiples factors. La investigadora Samantha Majic (2014) assenyala que és important evitar representacions homogènies i paternalistes de les situacions de prostitució, reconeixent la complexitat i diversitat d'experiències.

Així mateix, és fonamental considerar el context en què s'obtenen aquests testimonis. Per exemple, els relats obtinguts en organitzacions que ofereixen ajuda poden diferir dels recollits en d'altres contextos liderats per activistes de diversos tipus.

En conclusió, mentre que les persones en situació de prostitució poden oferir perspectives valuoses sobre les seves experiències, cal abordar els seus testimonis amb una comprensió matisada dels factors que poden influir en les seves narratives. Això implica reconèixer tant la validesa de les seves experiències com els possibles biaixos o distorsions a causa de traumes, estigmatització i d'altres factors contextuals.

L'objectiu principal d'aquest capítol de l'estudi ha estat identificar les preocupacions principals, els mecanismes d'entrada al sector i les dinàmiques de control i explotació que caracteritzen aquesta realitat de la prostitució deslocalitzada.

Les entrevistes estaven estructurades en dos blocs: un qüestionari específic i una bateria de preguntes obertes per a aprofundir en les trajectòries migratòries i d'entrada a la prostitució.

Les qüestions obertes de l'entrevista tenien com a objectiu conèixer les seves trajectòries (familiar,

migratòria, legal, laboral, etc.) fins a arribar a la situació de prostitució en què es trobaven en el moment de l'entrevista. Així, els relats de les persones participants es desenvoluparen al voltant dels grans temes que estructuren la presentació dels resultats.

3.2. Resultats de l'anàlisi

Els resultats estan estructurats a partir de temes que agrupen respostes aportades per les persones entrevistades. Els elements clau extrets per a la síntesi i l'anàlisi qualitativa de les respostes han tingut en compte quatre tipus de procediments:

- Temes bàsics plantejats per les entrevistadores la majoria de vegades. A aquests temes se'ls han assignat codis i categories amb NVIVO, etiquetes assignades a segments de dades que capturen l'essència d'aquest text. Per a organitzar les dades en brut en grups significatius (categories) per facilitar la comparació i el reconeixement de patrons.
- Temes generals. Idees o patrons més amplis i generals que sorgeixen de grups de codis i categories relacionats. Per a explicar o interpretar fenòmens oferint informació sobre la pregunta de recerca.
- Cites concretes de les respostes aportades. Cites directes de participants o extractes de text específics que il·lustren punts o temes particulars. Per a proporcionar proves que donin suport a la interpretació de l'investigador i veu als participants.
- Informació contextual. Detalls de fons sobre els participants, els entorns o les circumstàncies rellevants per a les dades. Per a aclarir les condicions en què es varen produir les dades i donar suport a la comprensió dels resultats. Aquest quart component és el que s'ha presentat al capítol anterior.

A continuació s'ofereixen, agrupades en els temes generals, totes les aportacions basades en les respostes.

3.2.1. Trajectòries migratòries i factors d'expulsió

Les tres poblacions estudiades (dones, homes i dones trans) comparteixen un denominador comú en els seus processos migratoris: la fugida de contextos de violència i inestabilitat econòmica. Els factors d'expulsió identificats inclouen amenaces directes a les famílies, persecució i assetjament per activitats laborals concretes, relacionades amb la defensa dels drets humans, inestabilitat econòmica i manca d'oportunitats laborals. La discriminació de gènere és particularment intensa per a les dones trans entrevistades.

Els testimonis de les **dones** reflecteixen una sèrie de desafiaments i motivacions que les dur a emigrar, sobretot des de Colòmbia.

Una de les dones entrevistades esmenta que la seva decisió d'emigrar va ser impulsada per **problemes econòmics i la violència dels paramilitars**, els quals varen amenaçar la seva família, per la qual cosa va haver de fugir del país de forma precipitada. Una altra també destaca la violència com un factor clau, ja que el seu marit, un terapeuta d'addiccions, va ser amenaçat per

narcotraficants i això va obligar la família a fugir. D'altra banda, algunes de les dones entrevistades relaten l'experiència d'haver estat enganades amb promeses de feina, només per a trobar-se amb un deute de milers d'euros i una situació d'explotació. Aquestes històries reflecteixen la desesperació i la cerca d'un futur més segur i estable per a les seves famílies.

Pel que fa als testimonis dels **homes**, s'observa que també **varen afrontar situacions de violència i amenaces**. Per exemple, un dels homes va esmentar que son pare, que era policia, va ser perseguit i amenaçat per grups criminals, la qual cosa va dur la família a canviar de domicili. Un altre home va explicar que la seva vida es va tornar insostenible a causa de la pressió de deutes i problemes familiars i això el va dur a cercar oportunitats a l'estranger. Aquests relats mostren que la violència i la inestabilitat econòmica són factors comuns que impulsen els homes a emigrar, cercant un entorn més segur per a les seves famílies.

Finalment, els testimonis de les **dones trans** revelen una **cerca d'identitat i seguretat**. Un d'ells esmenta que va emigrar a Espanya amb l'esperança de trobar-hi un futur millor i la possibilitat de viure la seva vida de manera més autèntica, tot i afrontar discriminació i violència. Un altre testimoni destaca la importància d'estar prop dels seus fills i la necessitat de trobar una feina que li permeti ser present a les seves vides. Aquests relats reflecteixen la complexitat de la migració, en què la cerca d'acceptació i seguretat s'entrellaça amb les dificultats econòmiques i socials.

Les dones, els homes i les dones trans comparteixen experiències de violència, inestabilitat econòmica i cerca d'un futur millor, encara que cada grup s'enfronta als seus propis desafiaments i motivacions en el procés migratori. La principal diferència entre les dones, els homes i les dones trans radica en les seves motivacions i les seves experiències migratòries, així com en els desafiaments que afronten en el seu procés d'adaptació.

Les dones, per exemple, sovint emigren a causa de situacions de violència i problemes econòmics. La dona 1 esmenta que la seva decisió d'emigrar va ser impulsada per la violència dels paramilitars i la falta de recursos econòmics. Afirmant que "els paramilitars volien que el papa del meu fill es ficàs amb ells". A més, la dona 2 relata que la seva sortida de Colòmbia va ser motivada per amenaces a la seva família a causa de la tasca del seu espòs com a terapeuta d'addiccions, la qual cosa els va empenyer a fugir per a protegir-se. En general, les dones cerquen un entorn més segur per als seus fills i una millor qualitat de vida.

D'altra banda, els homes també afronten situacions de violència, però les seves històries sovint inclouen un enfocament en la cerca d'oportunitats laborals. Un testimoni destaca que un home va decidir emigrar perquè "a Colòmbia treballava molt" i cercava millorar la seva situació econòmica. No obstant això, molts es troben amb la dura realitat de la falta de documentació i la dificultat per a accedir a treballs formals, la qual cosa complica la seva adaptació.

Pel que fa a les dones trans, les seves motivacions poden incloure la cerca d'acceptació i la possibilitat de viure la seva identitat de manera més autèntica. Un d'ells esmenta que va arribar a Espanya amb l'esperança de "fer una vida nova i a treballar". No obstant això, també afronten desafiaments significatius, com la discriminació i l'explotació, que compliquen el seu procés d'integració en la societat espanyola.

En resum, mentre que les dones se centren en la protecció familiar i la fugida de la violència, els homes cerquen oportunitats laborals i les dones trans, acceptació i la possibilitat de viure la seva identitat. Tots ells es troben diferents obstacles en el seu camí migratori.

3.2.2. Condicions d'arribada a Espanya i factors de vulnerabilitat

Les narratives dels tres grups entrevistats presenten patrons en comú en el moment de la seva arribada a Espanya. Totes les persones entrevistades destaquen les diverses motivacions i desafiaments que varen afrontar en migrar a Espanya. La pressió i les amenaces dels paramilitars, per exemple a Colòmbia, són presents als discursos dels tres grups entrevistats i els afecten a tots de la mateixa manera. Els testimonis recollits a l'estudi reflecteixen la desil·lusió que varen experimentar en arribar a Espanya, ja que es varen adonar que la situació no era tan fàcil com els havien promès. A més, l'exposició a enganys en els projectes migratoris d'aquestes persones i l'engany sobre la feina que venen a desenvolupar són molt comunes.

Malgrat aquest fet, l'engany no representa el factor més destacat en els processos migratoris de les persones entrevistades. Els seus projectes migratoris no han estat planificats convenientment i estan marcats per les situacions d'urgència en la seva sortida del país i l'abandonament de les famílies. Arriben al país de destinació en condicions de vulnerabilitat màxima: no tenen opcions laborals per a regularitzar la seva situació a Espanya un cop esgotada la visa de turistes, disposen dels estalvis justs per a passar-hi una temporada, si n'han pogut reunir, i quan s'acaben es troben absolutament desamparades.

L'entrada a la prostitució no es dona, només, a través de l'engany. Podem trobar algunes persones enganades sobre el que venen a fer a Mallorca, però hi ha cada vegada més casos en què, a través de la xarxa d'iguals que puguin establir, acaben entrant a la prostitució com a darrer recurs per a sobreviure a Palma.

Les narratives de les **dones** revelen les diverses motivacions i desafiaments que varen afrontar en migrar a Espanya. Per exemple, la dona 1 esmenta que va vendre la seva moto i va estalviar del seu sou a la Batlia de Cali per a poder viatjar (destaca la seva determinació i la seva autosuficiència). La dona 2, d'altra banda, va decidir no arriscar la vida del seu fill en intentar travessar la selva del Darién i va optar per venir a Mallorca amb una amiga, cosa que reflecteix el seu desig de protegir la seva família. La dona 10 comparteix una experiència emocional en què es va sentir culpable per la situació de la seva parella, que la va acusar de ser responsable de la seva migració. A més, la dona 4 relata una experiència angoixant en arribar a València, on li varen llevar el passaport i es va sentir atrapada.

Pel que fa als **homes**, s'observa que molts també varen afrontar dificultats econòmiques i emocionals. Per exemple, un dels testimonis explica que una amiga li va deixar doblers per al viatge, però en arribar a Palma la persona es va sentir enganada. Un altre relat destaca que, tot i haver estalviat i rebut ajuda de son pare, l'arribada a Espanya va ser un desafiant ja que es va trobar en una situació incerta. A més, s'esmenta que alguns migrants varen arribar a Espanya amb l'esperança d'aconseguir feina a l'hoteleria, però es varen trobar amb la realitat de la pandèmia, que va complicar encara més la seva situació.

Finalment, les narratives de les **dones trans** revelen experiències de migració que sovint estan lligades a situacions de risc i explotació. Per exemple, una persona relata que va arribar a Espanya amb la intenció de treballar en l'hoteleria però va acabar exercint la prostitució sense haver-ho planejat. Una altra persona explica que va haver d'enganyar la seva parella sobre el seu viatge per a poder sortir d'una situació complicada a Colòmbia.

Als tres grups entrevistats s'identifiquen les dificultats econòmiques i emocionals patides en el procés. Com a migrants varen arribar a Espanya impulsats per amics o familiars que els oferiren suport. Per exemple, un dels testimonis manifesta que un amic irlandès el va convidar a Mallorca prometent-li oportunitats laborals. No obstant això, també s'evidencia que la realitat va ser molt diferent a l'esperada, ja que es va trobar amb dificultats per a aconseguir feina i va haver d'acceptar condicions laborals precàries.

Totes aquestes històries reflecteixen la complexitat de la migració, on les expectatives sovint xoquen amb la dura realitat que afronten en arribar a un nou país.

A mode de resum, es poden tenir en compte els següents aspectes relacionats amb l'arribada al país de destinació i els primers mesos en aquest:

1. **Dificultats econòmiques i laborals:** totes les persones entrevistades afronten serioses dificultats per a trobar feina a causa de la manca de documentació. La situació d'irregular condiciona absolutament les oportunitats de feina d'aquestes persones i fa que moltes, sense recursos econòmics i una xarxa de suport dèbil, hagin d'acabar recorrent a la prostitució per a sobreviure.
2. **Impacte emocional i psicològic:** les experiències viscudes en aquest procés estan marcades pel dolor i la tristesa. Una dona descriu els seus primers mesos a Espanya com "mesos de tristesa i de dolor", durant els quals la manca d'ocupació i la pressió econòmica la varen dur a la prostitució, quelcom que mai havia imaginat viure. Aquest aspecte emocional és crucial per a entendre la complexitat de les seves decisions.
3. **Xarxes de suport i recursos:** és important esmentar com algunes persones han trobat suport en organitzacions com Casal Petit i Creu Roja, que ofereixen ajuda a dones en situacions vulnerables. Una d'aquestes destaca que les ONGs "li varen brindar un respir i la possibilitat de veure que les coses podien ser diferents", la qual cosa va ser fonamental en el seu procés d'adaptació.
4. **Experiències dels homes:** en el cas dels homes és rellevant assenyalar que molts també afronten problemes de salut mental, com la depressió. Un home explica que després de perdre la seva feina, es va sentir molt deprimat i va decidir utilitzar l'aplicació GRINDER per a prostituir-se, la qual cosa li va permetre generar ingressos en un moment crític. Aquest aspecte ressalta la intersecció entre la salut mental i la necessitat econòmica.
5. **Experiències de les dones trans:** encara que no s'han extret testimonis específics de les dones trans en els fragments proporcionats, és important comentar que en general les dones trans solen afrontar una doble vulnerabilitat a causa del seu grup de referència i la manca de reconeixement legal, la qual cosa pot dur-les a situacions extremes d'explotació i violència. Aquest pot ser un punt a investigar més a fons en sèries de testimonis més àmplies.

6. **Cicle de pobresa i deute:** gairebé totes les persones entrevistades expliquen que varen arribar a Espanya amb l'esperança de millorar la seva situació econòmica, però es varen trobar atrapades en un cicle de pobresa i deute.

3.2.3. Afrontament de les situacions de vulnerabilitat. Preocupacions principals per col·lectiu entrevistat

Habitatge, problemes econòmics, documentació i salut mental són els factors comuns a totes les persones entrevistades per aquest estudi (dones, homes i trans). Són uns problemes que les afecten de la mateixa manera per la seva condició de persones migrants indocumentades. Les dones entrevistades manifesten la preocupació i l'angoixa per ser descobertes per familiars exercint la prostitució, mentre que trans i homes es mostren més despreocupats en aquest aspecte. La pressió emocional sobre les dones en contextos de prostitució i l'estigma que les acompanya fan que moltes pateixin una pressió emocional addicional que les afecta en la capacitat d'afrontar la seva situació. És una preocupació directament relacionada amb l'exposició a les xarxes socials o als webs de contactes de prostitució i que no es manifesta de forma tan accentuada en el cas dels homes i les dones trans entrevistades.

L'actual crisi d'habitatge suposa la preocupació més destacada per a totes les persones entrevistades. Totes han manifestat dificultats serioses per a trobar habitacions a pisos compartits i això provoca que moltes acabin vivint als pisos on exerceixen la prostitució. Les càrregues familiars també són un element estressor afegit a la ja precària situació de les persones entrevistades, que s'agreuja en el cas de moltes de les dones amb fills a càrrec aquí, les quals manifesten molta preocupació per a poder alimentar-los correctament.

Haver d'acabar exercint la prostitució suposa per a les dones participants a l'estudi una preocupació molt gran. Algunes manifesten que estan molt preocupades perquè familiars seus les acabin reconeixent o sàpiguen per qualcú que estan en aquesta situació. L'exposició a les xarxes socials i anuncis de prostitució provoca que moltes visquin amb molta angoixa la possibilitat de ser reconegudes.

La situació administrativa irregular es presenta com un altra preocupació important per a aquest grup. De fet, aquesta preocupació en concret és destacada pels tres grups entrevistats. La situació d'irregular impossibilita accedir a feines dignes i, en conseqüència, una privació de les seves possibilitats d'estabilització a l'illa. La situació econòmica de les persones entrevistades és de per si molt precària i gairebé totes les persones entrevistades han manifestat trobar-se en un estrès econòmic accentuat, una situació sobrevinguda per la manca de planificació en el seu procés migratori.

Finalment, el grup de dones entrevistades manifesta un gran desconeixement dels drets relacionats amb la salut, cosa que provoca que moltes no accedeixin als recursos sanitaris o s'hi acostin amb moltes pors. Algunes dones entrevistades han manifestat les seves dificultats en l'accés al sistema sanitari per la manca d'empadronament d'elles i dels seus fills.

3.2.4. Preocupacions principals en relació amb la prostitució deslocalitzada

Si centram la mirada en les condicions en què es troben les persones entrevistades en el context de la prostitució deslocalitzada podem identificar quines són les preocupacions que destaquen dins d'aquest entorn.

Dones. Violència, salut i estigmatització

Les dones entrevistades manifesten un conjunt de preocupacions que reflecteixen la seva posició de particular vulnerabilitat dins el sistema prostitucional. La violència per part dels prostituïdors emergeix com la preocupació més destacada, i es presenta en formes tant físiques com psicològiques. Aquesta violència apareix directament relacionada amb el consum de substàncies per part dels clients, fet que incrementa exponencialment els riscos per a les dones.

Les preocupacions relacionades amb la salut, especialment el risc d'infeccions de transmissió sexual, constitueixen el segon eix de preocupacions principals. Aquesta inquietud s'agreuja per la pressió per a acceptar pràctiques sexuals de risc quan la necessitat econòmica és extrema, tal com expressa una de les entrevistades: "S'ha de fer qualsevol cosa, qualsevol pràctica que et demanin, encara que sàpigues que perjudicarà la teva salut."

L'estigmatització i el temor al descobriment familiar representen una tercera dimensió de preocupació fonamental. La por que les famílies als països d'origen s'assabentin de la seva situació genera una càrrega emocional afegida que intensifica l'aïllament social i la vulnerabilitat psicològica d'aquestes dones.

Pel que fa a les dones, els temes relacionats amb la seva salut (infeccions de transmissió sexual), els problemes vinculats amb la violència que pateixen per part dels prostituïdors, l'estigma i el perill que les famílies s'assabentin de la seva situació a Espanya, així com les dificultats econòmiques, relacionades amb el manteniment de les famílies al país d'origen i la manca d'opcions laborals, derivada de la seva condició de irregularitat documental, són les preocupacions més destacades per les dones entrevistades.

La violència que pateixen per part dels prostituïdors, física i psicològica, és la que destaquen més. Aquesta preocupació està directament connectada amb el consum de substàncies per part d'aquests.

Homes. Violència extrema i manca de recursos específics

Els homes entrevistats presenten un perfil de vulnerabilitat específic que sovint passa desapercbut en els estudis sobre prostitució. La violència que pateixen per part dels prostituïdors presenta característiques d'extrema gravetat i es documenten casos d'agressions sexuals molt violentes que han deixat seqüeles físiques i emocionals profundes en les víctimes. Una de les persones entrevistades relata una agressió física per part d'un client que el va drogar prèviament per a violar-lo posteriorment, amb actes d'una agressivitat extrema i desmesurada.

Un aspecte particularment rellevant és la descripció que fan els homes del perfil dels seus prostituïdors, caracteritzats com persones molt agressives, amb poca consciència preventiva

respecte de les infeccions de transmissió sexual. El consum elevat de drogues i alcohol per part d'aquests clients genera situacions de pèrdua de control que incrementen exponencialment els riscos per als homes que exerceixen la prostitució.

La manca de recursos específics per a homes en situació de prostitució constitueix un problema sistèmic que agreuja la seva vulnerabilitat. Els serveis d'atenció i suport existents estan majoritàriament dissenyats per a dones i deixant els homes en una situació d'invisible institucional que dificulta el seu accés a ajuda especialitzada.

Dones trans. Discriminació múltiple i marginació sistèmica

Les persones trans que exerceixen la prostitució deslocalitzada afronten una confluència de discriminacions que les situen en una posició d'extrema vulnerabilitat. La transfòbia sistemàtica limita dràsticament les seves oportunitats d'accés al mercat laboral convencional i això les empeny cap a l'economia informal i, sovint, la prostitució com a estratègia de supervivència.

La violència i el maltractament són molt presents en les seves experiències i presenten característiques similars a les d'altres col·lectius, però amb components específics derivats de la transfòbia social. La marginació que pateixen s'agreuja amb la manca de documentació adequada a la seva identitat de gènere, la qual cosa incrementa les dificultats per a accedir tant a serveis bàsics com a oportunitats laborals alternatives.

Igual que la resta de grups, la preocupació per les infeccions de transmissió sexual, el consum de drogues i alcohol i l'estigmatització és molt present als seus discursos.

Com a conclusió d'aquest punt podem dir que les preocupacions de les persones entrevistades (dones, homes i dones trans) que es troben en contexts de prostitució deslocalitzada presenten les mateixes inquietuds derivades de les condicions de vulnerabilitat en els seus processos migratoris, les condicions d'entrada a la prostitució i les relacions de violència amb els prostituïdors i els proxenetes, que marquen la seva supervivència en aquest àmbit. Algunes de les persones entrevistades manifesten que hi ha una connexió clara entre les pràctiques que els prostituïdors els reclamen i les que es veuen a la pornografia, cada vegada més agressiva.

Així mateix, les preocupacions familiars i econòmiques són molt presents als tres grups entrevistats, els quals manifesten pors fonamentades en la inestabilitat que els suposa no tenir la documentació en regla.

3.2.5. Mecanismes d'entrada a la prostitució deslocalitzada

Les respostes a les entrevistes descriuen diverses experiències de dones, homes i dones trans que exerceixen la prostitució deslocalitzada a Espanya, cadascú amb les seves pròpies històries i desafiaments. A continuació es resumeixen els aspectes més destacats de les experiències de les dones, els homes i les dones trans per separat, indicant qui explica cada experiència o reflexió. Consideram que l'entrada a la prostitució presenta trets estructurals comuns, però hi ha elements

associats al gènere que marquen una condició o una altra en el món de la prostitució, especialment el de la deslocalitzada.

Engany i falses promeses

Les persones entrevistades que exerceixen la prostitució deslocalitzada comparteixen experiències de vulnerabilitat i explotació. Una de les narradores comenta que va arribar a Espanya amb l'esperança d'un futur millor, però va ser enganada i es va trobar amb un deute de 5.500 euros que la va obligar a treballar en un pis de prostitució. Explica que "venia a fer una feina normal" i que li havien promès un contracte indefinit, però en arribar es va adonar que la situació era molt diferent. Aquesta experiència reflecteix com moltes dones són atretes per falses promeses i acaben atrapades en situacions d'explotació.

Una altra dona relata que tot i tenir la menstruació es va veure obligada a exercir la prostitució, cosa que li va resultar molt dura. Menciona que "ens triaven com si fóssim mercaderia, literalment érem com objectes". Aquesta deshumanització és un tema recurrent a les narracions i les dones senten que la seva autonomia i la seva dignitat són constantment vulnerades.

A més, es destaca la importància de la publicitat en aquest negoci. Una dona explica que "la publicitat és molt important en aquest negoci virtual" i que abans s'anunciava en plataformes com EROSGUÍAS i NUEVOLOQUO. Això indica que, malgrat les dificultats, les dones cerquen maneres de gestionar la seva feina i maximitzar els seus ingressos. Totes les persones entrevistades coincideixen que els webs optimitzen els contactes, però a la vegada t'exposen molt a la societat. La manca de control de les imatges fa que algunes de les persones entrevistades expliquin intents d'extorsió per part de prostituïdors i proxenetes per aconseguir favors sexuals o més doblers sobre la seva persona.

Una dona entrevistada descriu l'intent d'extorsió per part d'un client, el qual li oferia doblers a canvi de favors sexuals. El client en qüestió coneixia la situació de vulnerabilitat de la dona i l'amenaçava que difondria les seves imatges al web de prostitució deslocalitzada si no accedia a tenir sexe amb ell.

Ella comenta que es va negar i que aquest va fer arribar les imatges a un familiar de la dona i, per tant, va revelar la situació de la dona en contextos de prostitució i va provocar una crisi molt gran a l'entorn familiar. La dona va denunciar el cas, animada per les entitats socials que atenen aquest col·lectiu, però encara no s'ha resolt.

L'ús d'imatges compromeses com a forma d'extorsió és una pràctica que segons totes les persones entrevistades és molt habitual i els provoca un impacte emocional molt alt.

Precarietat econòmica i exclusió laboral

Per als homes i les dones trans els mecanismes d'entrada presenten característiques lleugerament diferents, tot i compartir factors estructurals. La manca de recursos econòmics emergeix com el factor principal, agreujada per la impossibilitat de trobar feina legal a causa de la situació irregular pel que fa a documentació.

Els homes entrevistats fan referència a situacions específiques com expulsions dels països d'origen per motius diversos, incloent-hi conflictes familiars relacionats amb l'orientació sexual, i pressions de bandes criminals que els obliguen a abandonar els seus llocs d'origen. Aquests factors generen situacions de vulnerabilitat extrema que faciliten l'entrada en l'explotació sexual comercial.

Per a les dones trans la transfòbia sistemàtica que limita les oportunitats laborals constitueix un factor determinant. Com explica una de les entrevistades, "hi ha molta transfòbia pel món", una situació que les empeny cap a l'economia informal com a única alternativa de supervivència.

Un home entrevistat explica que, tot i no parlar anglès, se sent atret per la possibilitat de guanyar més doblers treballant amb clients que parlen altres idiomes. Comenta que "pots tenir-ne diversos en un dia" i que a vegades ha d'estar despert de matinada per a atendre'ls. Això posa de manifest la pressió i l'esforç que implica la prostitució deslocalitzada: no hi ha horaris i la disponibilitat i l'adaptabilitat són crucials.

Un altre home comparteix la seva experiència d'haver estat traslladat de Madrid a Barcelona, i després a d'altres ciutats, la qual cosa li va dificultar l'adaptació. Diu: "A Madrid em varen anunciar en un web i ella em va haver d'ajudar a parlar amb els clients perquè jo no sabia com fer-ho." Això mostra com la manca de coneixement i d'experiència pot ser un obstacle significatiu per a qui s'inicia en el negoci.

A més, s'explica que alguns homes utilitzen plataformes com Badoo i Tinder i Grinder per a trobar clients, cosa que indica una tendència cap a la digitalització en la prostitució i suggereix que, igual que les dones, els homes cerquen formes d'adaptar-se a un entorn canviant i aprofiten les eines disponibles per a evitar que la seva situació empitjori fruit de l'edat, el desgast, el consum, etc.

En conclusió, les experiències de les dones, els homes i les dones trans en l'àmbit de la prostitució estan marcades per la vulnerabilitat, l'explotació i la cerca de supervivència. Els seus relats evidencien com són de complexes les seves situacions i la necessitat d'un enfocament més comprensiu i solidari cap a qui es troba en aquesta realitat.

Qui ha fet que arribàssiu a la prostitució deslocalitzada?

Els mecanismes concrets d'arribada a la prostitució deslocalitzada són diversos, amb combinacions de factors específics per a cada grup, tot i la presència de les mateixes qüestions que ja s'han destacat.

Factors destacats per les dones a les entrevistes:

- Influència d'amics: moltes dones manifesten que varen arribar a la seva situació actual "gràcies" a amigues que els varen oferir feina o els varen introduir en el món de la prostitució. Per exemple, la dona 1 diu que "una amiga em va dir que tindria feina a Mallorca".
- Decisió pròpia: diverses dones afirmen que la seva elecció va ser una decisió personal, com la dona 3, que diu que va ser "per decisió pròpia", tot i que quan expliquen què els va suggerir aquesta "decisió" insisteixen en tres qüestions centrals:

(1) Manca de documents: la falta de documentació és un factor recurrent que limita

les oportunitats laborals, com indica la dona 8: "No tenir documents. No poder treballar aquí".

(2) Crisi econòmica: la crisi als seus països d'origen ha estat un factor determinant, com assenyala la dona 6, que exposa que "la crisi al meu país no em va deixar mantenir el meu negoci".

(3) Pressió econòmica: la necessitat econòmica és un tema comú. La dona 10 afirma que va ser "per culpa de la necessitat. No tenia doblers ni feina".

Factors destacats pels homes:

- Manca de recursos: els homes argumenten la manca de recursos com un factor clau, com indica l'home 20, segons el qual "la manca de recursos a Mallorca" va ser un problema.
- Situació d'expulsió: un home explica que la seva expulsió de les Filipines va ser un factor que va contribuir a la seva situació, "per culpa de la família del meu al·lot".
- Pressions externes: la pressió de bandes i la crisi al seu país també són esmentades, com assenyala un home que fa referència a "pressions de les bandes i la crisi al meu país".
- Manca de treball legal: la impossibilitat de trobar treball legal a causa de la manca de documents és un tema recurrent, com s'esmenta en el context de la manca de recursos.
- Decisió personal: els homes indiquen que la seva situació va ser una decisió personal, com s'esmenta en el context de la cerca de millors oportunitats i de pressió econòmica que no se sap de quina altra manera podrien afrontar.

Factors destacats per les dones trans:

- Decisió pròpia i necessitat: les dones trans sovint exposen que la seva situació és resultat d'una combinació de decisió personal i necessitat, com indica trans 3: "Per decisió pròpia i, sobretot, per necessitat".
- Transfòbia: la transfòbia és un factor que afecta les dones trans, com assenyala trans 1: "Hi ha molta transfòbia pel món i et vas quedant sense opcions".
- Manca de recursos: Similar a d'altres grups, la manca de recursos és un tema important.
- Pressions externes: Igual que els homes, les dones trans anfronten pressions externes que influeixen en la seva situació, centrades en els models d'altres dones trans que ja estan en prostitució.
- Cerca d'oportunitats: la cerca de millors oportunitats és un tema comú i reflecteix la necessitat de trobar formes de subsistir en un entorn difícil.

3.2.6. Dinàmiques de control i explotació a l'era digital

La tecnologia de comunicació és percebuda, en un primer moment, com una millora de l'autonomia, però immediatament es comprova com representa noves formes de control. Un dels aspectes més significatius que revela l'estudi és com la digitalització del sector prostitucional ha generat noves formes de control que poden passar desapercebudes sota una aparent autonomia de les persones que exerceixen la prostitució. Moltes de les entrevistades afirmen gestionar elles mateixes els seus anuncis i contactes amb clients, utilitzant expressions com "jo mateixa" quan se'ls demana sobre qui controla aquests aspectes.

No obstant això, l'anàlisi detallada dels testimonis revela l'existència de mecanismes de control sofisticats que operen a través de la intermediació tecnològica. L'ús d'aplicacions com "Novia Virtual" implica l'existència d'"al·lotes intermediàries" que gestionen els pagaments i els contactes, i mantenen així un control indirecte sobre l'activitat de les persones que exerceixen la prostitució.

Les plataformes digitals utilitzades generen noves formes de pressió i coerció. Com relata una de les entrevistades, "si una treballadora té pocs clients pot ser eliminada de l'aplicació" i això genera una pressió constant per acceptar qualsevol tipus de client o pràctica sexual, independentment dels riscos per a la salut o la seguretat personal.

Aquestes dinàmiques evidencien com la tecnologia, lluny d'alliberar les persones que exerceixen la prostitució, ha creat nous mecanismes de control que combinen l'aparent llibertat d'autogestió amb pressions sistemàtiques que limiten la seva capacitat de decisió real.

Els testimonis recollits mostren processos de normalització de l'explotació especialment preocupants. La deshumanització sistemàtica es fa evident en expressions com "ens triaven com si fóssim mercaderia, literalment érem com objectes", que reflecteixen com aquestes persones interioritzen la seva cosificació.

La pressió per a mantenir una disponibilitat total, sense horaris ni límits, forma part d'aquestes dinàmiques de normalització. Un dels homes entrevistats explica que "a vegades ha d'estar despert de matinada per a atendre els meus clients", la qual cosa evidencia com la lògica del mercat colonitza completament la vida d'aquestes persones.

Una de les persones entrevistades explica que en començar a exercir una persona encarregada del pis li gestionava els anuncis i els clients, però ara és ella qui s'encarrega de tot. El desconeixement de com funcionen aquestes plataformes per part de moltes dones que han d'exercir mitjançant aquest sistema provoca moltes situacions de vulnerabilitat i abusos. Només quan n'acaben dominant el funcionament poden aconseguir controlar els clients i els ingressos.

Algunes de les persones entrevistades indiquen que l'ús de plataformes les condueix a possibles situacions d'explotació. En aquest cas i per a evitar abusos les persones en situació de prostitució deslocalitzada migren a aplicacions de xarxes socials (Telegram, Whatsapp, Tinder, entre d'altres), on les inscripcions són gratuïtes i els permeten gestionar-les més fàcilment perquè ja les coneixen i hi estan familiaritzades.

En aquest sentit observem com les estratègies d'utilització d'aquestes aplicacions gratuïtes els permeten controlar millor la seva situació, la cartera de clients i els ingressos, així com no haver d'invertir doblers en el manteniment de l'aplicació o plataforma web i allunyar-se de possibles explotadors. Això no obstant, estar en aquest tipus de xarxes socials també implica riscos com la sobreexposició, molt més gran que a les plataformes web. Algunes d'elles descriuen diverses estratègies per a no ser expulsades de l'aplicació (és el cas de Tinder) o no exposar-se tant.

Malgrat les condicions adverses i tots els inconvenients que destacam, l'estudi documenta l'existència d'estratègies de supervivència i resistència que les PEDPs desenvolupen per mitigar els efectes de l'explotació. La solidaritat entre iguals emergeix com una d'aquestes estratègies, especialment significativa entre les dones trans.

Com relata una de les entrevistades: "Les al·lotes que treballaven al pis la varen ajudar a adaptar-se i a trobar maneres d'organitzar-se per a pagar menys o deixar de ser enganades pagant quotes de gestió dels anuncis abusius." Aquesta solidaritat, tot i desenvolupar-se en contextos d'explotació, constitueix una forma de resistència i adaptació que permet reduir els costos i millorar les condicions de vida dins els límits imposats pel sistema d'explotació.

4. El debat sobre la prostitució oculta

Aquesta part de l'Informe presenta la metodologia bàsica i l'anàlisi dels resultats obtinguts en un grup de discussió realitzat amb persones en situació de prostitució deslocalitzada. La metodologia qualitativa emprada en aquest cas ha permès aprofundir en les experiències viscudes i generar un coneixement situat sobre les realitats de la prostitució en entorns digitals, respectant la confidencialitat i la dignitat de les participants considerades expertes en la matèria.

4.1. Context i metodologia del debat en grup de discussió (GD)

El GD es va realitzar a Casal Petit – Oblates i el responsable de Casal Petit per a conduir el debat va ser Jaume Perelló. Al començament de la sessió es comentaren les normes per a fer el GD i es va explicar l'objecte que volíem assolir amb la trobada.

A les participants se'ls va explicar que podien comentar tot el que volguessin i coneguessin sobre el tema a tractar, se'ls va destacar la importància de la seva presència a la sessió, ja que eren considerades expertes en la matèria. Totes havien estat seleccionades específicament per aquest grup ja que abans havien participat en entrevistes individualitzades dins el mateix estudi i hi havien fet aportacions molt valuoses.

També se les va informar que la sessió seria gravada i totes ho acceptaren, així com de la confidencialitat del contingut de la sessió, que durant el seu desenvolupament no es donarien noms i que en cap moment la persona A es dirigiria a elles amb el seu nom, per tal de no facilitar la seva identificació.

Les normes per a la realització correcta de la sessió foren exposades al grup i es va destacar el respecte per les opinions d'aquest durant la sessió, així com que s'havien de respectar els torns de paraula per tal d'entendre millor els missatges que es compartien.

Les persones participants es presentaren compartint informació sobre la seva edat i origen. La majoria eren dones colombianes que havien migrat a Espanya cercant millors oportunitats. Aquesta presentació inicial establia un context personal que és fonamental per a entendre les seves experiències migratòries i laborals.

El grup va ser seleccionat específicament, a partir de les entrevistes individuals que s'havien mantingut en una primera fase d'aquest estudi. Es varen seleccionar dones que a les entrevistes havien aportat elements que l'equip coordinador de l'estudi va considerar rics en informació o que es podien contrastar a fons si participaven al GD. Les dones trans havien aportat molta informació desconeguda sobre l'organització de la prostitució a Internet, per la qual cosa es volia comptar amb elles per a ampliar la informació.

L'home en prostitució aportava informació sobre un col·lectiu més desconegut pel que fa a aquest àmbit i les dones que participaren al grup de discussió havien aportat informació puntual sobre els canvis o les migracions cap a plataformes gratuïtes de contacte (xarxes socials) i sobre condicions d'aquestes en els ambients de prostitució deslocalitzada. Per aquest motiu se les va incloure en el GD.

En total es va contactar amb 8 persones: 5 dones, 1 home i 2 dones trans, de les quals acabaren assistint a tot el procés de debat 6: 1 persona trans, 1 home i 4 dones.

Una de les dones trans va informar, amb molt poc temps, que no seria a Mallorca els dies proposats per a la sessió i en el moment del seu inici una dona va tenir un imprevist familiar i va haver de partir urgentment. La sessió no es va suspendre i es va dur a terme amb les 6 persones restants.

4.2. Principals resultats del debat del grup de discussió

Com a l'anàlisi de les respostes a les entrevistes, a continuació es presenten les aportacions al debat a partir dels temes generals.

4.2.1. Processos migratoris i vulnerabilitat

Un dels temes centrals de la discussió al grup és el procés migratori i les vulnerabilitats associades. Les participants comenten que moltes arriben amb expectatives de prosperitat, però es troben amb una realitat molt diferent, marcada per la precarietat i la falta d'oportunitats laborals. Algunes de les participants destaquen que les dones i les dones trans sovint es veuen afectades per violències estructurals en els seus països d'origen, que limiten les seves oportunitats laborals.

Todas emigramos con la esperanza de crecer y de obtener oportunidades, pero al llegar acá nos desubicamos y recibimos informaciones equivocadas. Lo que tenemos que hacer es tocar puertas correctas. Las de las entidades que ayudan es una de ellas.

L'anàlisi del debat revela que la migració no és simplement un context, sinó un factor estructural que intensifica la vulnerabilitat de les persones que exerceixen prostitució deslocalitzada. Les narratives mostren com les expectatives de prosperitat migratòria topen amb una realitat marcada per la manca de documentació regular, que genera un cercle viciós on la impossibilitat d'accedir a treballs normalitzats empeny les persones a situacions molt complicades. L'estigmatització associada a la prostitució dificulta encara més obtenir permisos de residència i treball.

Les participants al grup de discussió destaquen com la migració suposa una ruptura de les xarxes de suport familiars i comunitàries. Expliquen que se'ls genera un aïllament que augmenta la dependència del que podem anomenar circuits alternatius de supervivència econòmica.

Tu podrás tener todas las profesiones o lo que quieras, pero si en este momento te muestras vulnerable y te convencen, lo vas a hacer. Luego tratas de salir de esta situación y lo primero es superar tu duelo migratorio, tu soledad y encontrar un buen trabajo. Pero no es tan fácil salir de la prostitución.

Les participants identifiquen que les violències experimentades als països d'origen (econòmiques, de gènere i socials) es perpetuen en el d'acollida, un fet que dona continuïtat a les seves vulnerabilitats.

Complexitat de les situacions personals i socials	<i>Bueno, tú sabes que mi caso es totalmente diferente. Si bien ya tuve que empezar digamos a acceder a cosa en Colombia, pero las condiciones de llegar acá, a las desesperadas fue que iba a seguir trabajando en lo mismo. Y estas personas se aprovechan de..., en la trata se aprovechan de tus vulnerabilidades. ¿Y yo estaba teniendo las situaciones con el papá de mi hijo por violencia y etc. Entonces estaba metida que decía ¿qué hago?</i>
---	--

Connexió amb situacions de tracta de persones	<i>[...] cuando me han traído, porque yo en Colombia la verdad no ejercía, hacía webcam, pero entonces la chica que me ha traído me ha dicho que le tengo que pagar 5.000 €. ¿Fue en Madrid eso bueno, va a ser cinco años, pero así no lo crean, yo lo pasé súper mal porque ella me prestó €1000 para mostrarlos y fue un rollo total porque cuando yo llegué acá me dijo €5000 más los 1000 que me han prestado, literal, aunque [...]. Préstamo ficticio, pero literal, llegamos al acuerdo de los 5.000 €.</i>
---	---

Manca de suport social. Consciència d'aïllament	<i>Sí, o sea, son cosas hay unos que nos venimos con la esperanza, o sea, todos nos venimos, emigramos con la esperanza de crecer, de crecer como personas, de que nuestras familias crezcan. Y acá uno se encuentra con eso, o sea, llegamos acá y nos desubicamos, uno dice una cosa, el otro me dice otra cosa y no, yo creo que eso le va a pasar a todo el mundo. Entonces ya es como de uno ir tocando puertas, ir tocando puertas. Mira, me pasa esta situación ¿Qué hago?</i>
---	---

4.2.2. Internet com a eina ambivalent: oportunitats i nous riscos

La digitalització de la prostitució presenta una paradoxa fonamental que comparteixen totes les experiències relatades. Al grup de discussió les participants discuteixen les estratègies que desenvolupen per a fer front a la falta d'oportunitats i expliquen com s'ajusten a l'entorn d'Internet per garantir la seva seguretat i la sostenibilitat del moment vital que han d'afrontar.

Moltes manifesten que davant la urgència d'obtenir ingressos recorren a la prostitució com un darrer recurs viable, ja que els permet obtenir de forma ràpida ingressos per a cobrir les necessitats

familiars o les relacionades amb els deutes adquirits en el procés migratori. Aquesta necessitat immediata de doblers és un factor recurrent en les seves narratives.

Davant aquest escenari, Internet sembla oferir un major control sobre les condicions de treball, horaris i tipus de clients. Aquesta autonomia aparent els aporta una sensació de control de la seva situació que moltes vegades és errònia. Pel que comenten al grup de discussió, anunciar-se a través de plataformes de contacte els dona accés a una clientela més diversa i geogràficament dispersa, la qual cosa tradueixen en un augment de possibilitats d'ingressos. La flexibilitat geogràfica és un altre factor destacat per les participants ja que els permet treballar des de diferents ubicacions.

Ara bé, la pràctica de la prostitució a través d'aquestes plataformes virtuals també suposa riscos. El grup debat sobre l'**exposició permanent** a les xarxes. La presència digital implica una visibilitat constant que pot generar extorsió i ciberassetjament. Algunes de les participants al grup de discussió i d'altres que han participat a les entrevistes expliquen diferents casos d'extorsió i assetjament per part de proxenetes o clients.

Yo pensé que lo que hacemos puede ser visto por cualquier conocido en cualquier momento. He conocido chicas a las que les robaban el anuncio, se lo pasaban a la familia, voleteándolas o denigrándolas. Cuando te niegas a las peticiones de los clientes te pueden extorsionar. A mí me cogieron las imágenes y se las pasaron a un familiar mío en Colombia que no sabía nada de mi situación y me empezó a extorsionar para que tuviera sexo con él.

La difusió no consentida d'imatges i dades personals els genera una sensació de pèrdua de control sobre la seva imatge. Això provoca molta angoixa entre les participants, que destaquen la por a ser reconegudes per amics o familiars, als quals òbviament no han contat res de la seva situació.

Procés de normalització de la cosificació	<i>El entorno, digamos en Colombia están directamente en webcam, está directamente puedes ir ahí, digamos un local, tiene sus habitaciones, sus habitaciones, cubículos le llaman allá y nada, tienen todo, digamos toda la cama, tiene la pantalla, tiene la camarita, tiene también tú la parte del vestir, ta, ta, ta, a veces compartes vestir con la de lado, porque simplemente pedacitos muy chiquitos. Entonces ahí es donde tú te empiezan a mostrar, mira la facilidad con tantas gentes, lo que te hablaba la vez pasada de los puntos, todo esto tú lo..., cómo se dice eso, bueno, los cambias y te pueden dar dinero, te pueden dar tanto. Y nosotros pues allá has de cuenta como visión que llegaba las transferencias al banco.</i>
Estratègies d'afrontament	<i>Entonces ya literal tú me entiendes, tú dices prostituirte porque no hay otra opción, la webcam o prostitución literal como chica atrás, aunque tú lo vistes que de... lo que sea.</i>
Facilitats per als "clients"	<i>[...] más fácil para el cliente. A eso me refiero, la facilidad del cliente, no de una, porque al final tiene cualquier riesgo. Es al cliente que se le está facilitando. Por eso digo que a raíz de la pandemia muchas cosas cambian.</i>

Ampliació de l'exposició pública *[...] la accesibilidad y la visibilidad. ¿Y sobre todo la visibilidad, pues cómo vas a comparar 10 personas en una calle a 1 millón en Internet?*

Internet com a mitjà que e normalitza *[...] se disparó mucho porque había mucha gente que tenía, no tenía tanto acceso ni conocía tanto Internet, pero al ya estar directamente en su casa 24 siete, entonces empezaron a ver más formaciones y más esté como aprender a manejar el Internet. Y ahí fue donde se fue conociendo todo esto y se fue alargando y hubo ya más público y más especial y más accesibilidad hacia el Internet.*

Les plataformes digitals on s'anuncien i les persones que les gestionen s'aprofiten del desconeixement per part de les participants al grup de discussió de com funcionen. Algunes de les participants manifesten enganys en les quotes a pagar pel manteniment dels seus anuncis. Les persones que han deixat aquesta tasca a tercers persones de l'entorn prostitucional han pagat quotes abusives de forma continuada fins que s'han adonat de l'engany.

Al grup de discussió destaquen igualment la pressió que senten davant l'estigmatització esdevinguda de la sobreexposició a aquestes plataformes. Totes les participants al debat coincideixen que la possibilitat de ser reconegudes els dificulta la possibilitat de trobar feines normalitzades.

Nosotras por el hecho de ser mujeres en prostitución tenemos mucho más tabú que los hombres. Siempre nos exigen más porque nosotras tenemos tabúes que sobre los hombres no existen.

4.2.3. Estratègies de supervivència

Malgrat les condicions adverses, les participants desenvolupen estratègies sofisticades de supervivència que revelen capacitats significatives, com el desenvolupament de protocols personals de seguretat. Algunes plataformes i aplicacions a les quals s'anuncien els permeten verificar clients i comunicar-se amb persones de confiança.

La prostitució oculta, però més visible que mai, arriba a ser l'estratègia de supervivència dominant, sigui per pressió del context, per impossibilitat de trobar alternatives o perquè l'afrontament de la prostitució els sembla més fàcil, ja que els exemples presents a Internet es poden percebre com a menys estigmatitzadors. També és important el fet que la Policia no et controla tan fàcilment.

Altres estratègies de supervivència se centren en la possibilitat de crear comunitats de suport informal entre persones en situacions similars per a compartir informació sobre seguretat, clients i recursos.

Consciència que s'ha de *[...] me iban a matar, y sí o sí yo no tenía ni idea más que salir, porque la amenaza en Colombia no es el papá, sino que van con el hijo y cuando entonces llegas aquí*

sobreviure i que no hi ha alternatives	<i>sin nada, estar como ahí para dónde cojo? ¿Cómo que y lo que dicen es muy cierto, que para el hombre es un poco más complicado el empleo, eso es cierto, porque nosotros lo vimos en un principio y yo cuál era mi pensado? Yo decía no, él pues es un adulto, él verá si come o no, yo igual, pero yo tengo un hijo y yo tengo que darle de comer a mi hijo. Y fue por el mismo motivo que yo dije no, me guste o no, tengo que hacerlo. Pero antes de hacerlo recurrí a muchos sitios y me decían no, es que apenas llegaste tienes que tener tres meses.</i>
Fer qualsevol cosa, però al final arribar a la prostitució	<i>Digamos una está en su duelo migratorio porque dejó su familia, su país, etc. Está en un país donde no conoce realmente nada, que bien estamos acá en un país donde se habla el mismo idioma, que ya es un punto positivo, pero sin embargo tú te sientes sola y esto te hace como tener esa coraza de decir bueno no es esto. El otro punto es irme a hacer limpiezas, mirar qué hago y todos con una esperanza acá siempre deberán porque yo creo que para más de uno el verano es la luz de la esperanza. Entonces una como colombiana es muy emprendedora, le vende las arepas, las empanadas a los amigos, le hago las uñas, la peino, la visto, lo que usted quiera, así no sepa. Le cuido al niño [...], entonces le hago el arreglito, le hago lo que sea para tratar de salir ya de este mundo y procurar no, digamos, no tenerlo ya como opción, porque para no llegar a la opción de la prostitución.</i>
La il·lusió de l'estalvi, la construcció del futur	<i>[...] yo que soy de aprovechar los recursos para ponerme a hacer cursos mientras que pueda tener mi permiso de trabajo para trabajar legalmente, que he dicho... Así, con el permiso, si puedo hacer una carrera de aquí a futuro y sé que no estoy en ese mundo para esto literal, pero ahorita es el último recurso, antes utilizaba la webcam y ahora esta vez será que empiezo con onlyfans, pero..."</i>

4.2.4. Impactes multidimensionals de la prostitució deslocalitzada

L'impacte de la prostitució deslocalitzada, que és complex i té moltes facetes, afecta la vida de les persones involucrades i la societat en general. La comprensió dels impactes, més enllà de debats morals, és essencial per a afrontar els reptes associats a la realitat de les persones en situació de prostitució deslocalitzada.

L'anàlisi del debat realitzat entre les participants identifica quatre dimensions d'impacte interconnectades:

- **Impactes socials:** l'estigmatització no només afecta l'autoestima, sinó que genera exclusió social real i dificultant l'accés a serveis, habitatge i relacions socials normalitzades. La pèrdua de xarxes socials significa la pèrdua d'un capital social fonamental per a la inclusió.

Imagina que trabajas de camarera y te pones a servir y resulta que es un cliente. Te mueres. Yo conocí a dos chicas a las que les enviaron las imágenes a sus familias y les destrozaron sus vidas.

- **Impactes econòmics:** la precarietat financera s'agreuja amb la irregularitat dels ingressos, l'absència de protecció social i la impossibilitat de planificació econòmica a llarg termini.

- **Impactes legals:** la por a la penalització genera un estat de vigilància constant que impedeix accedir a recursos i denunciar abusos, i perpetua així situacions de vulnerabilitat.
- **Impactes psicològics:** l'estrès derivat de la clandestinitat, la incertesa legal i l'estigmatització generen patrons d'ansietat i depressió que requereixen una atenció especialitzada.

4.2.5. Necessitats de suport

A mí me llegaron las entidades trabajando en un piso. Para llegar a las chicas que están en internet deben entrar en las mismas páginas de su entidad, ofreciendo ayuda. Anunciarse en las redes como Facebook o Instagram, ofreciendo ayuda a las personas que están en problemas. Anunciarse en anuncios de webs específicas de prostitución, ofreciendo ayuda.

Les participants expressen la necessitat de més suport i recursos d'organitzacions que treballin amb dones en situacions de prostitució. Se suggereix que les entitats han de ser més accessibles i oferir informació clara sobre els drets i els recursos disponibles. A més, s'indica la importància de crear xarxes de suport entre les dones per a compartir informació i recursos.

Si se sistematitzen totes les necessitats de suport que han sortit al debat es poden destacar les següents:

- **Suport legal:** necessitat d'assessorament jurídic per a entendre els drets i protegir-se davant possibles abusos.
- **Suport psicològic:** la pressió emocional i l'estigmatització requereixen accés lliure a serveis de salut mental per a gestionar l'estrès i l'ansietat.
- **Xarxes de suport:** cal crear comunitats de suport que permetin l'intercanvi d'experiències i recursos per a fer front a les dificultats.
- **Accés a recursos:** necessitat de formació i recursos per a millorar les habilitats laborals i la sostenibilitat econòmica.
- **Seguretat personal:** estratègies per a garantir la seguretat física i emocional, incloent-hi recursos per a evitar situacions de risc.

Com es pot observar, les necessitats de suport són diverses i estan interconnectades. Reflecteixen la complexitat de les experiències de les persones involucrades en la prostitució deslocalitzada.

Les necessitats expressades, presents al debat d'una manera o altra, configuren un model d'atenció que hauria de ser:

- **Integral:** abordant simultàniament les dimensions legal, psicològica, econòmica i social.
- **Accessible:** eliminant barreres burocràtiques i estigmatitzadores en l'accés als serveis.
- **Participativa:** incorporant l'expertesa viscuda de les persones usuàries al disseny dels serveis.
- **Orientada a l'empoderament:** fomentant l'autonomia i les capacitats d'agència de les persones.

Les reflexions sobre les opcions actuals de suport que coneixen són molt diverses, però les experiències sobre el que han viscut els fa tenir clar què volen i què no volen:

El requisit de la denúncia	<i>Es que literalmente no tienes apoyo de nada. Mira, a mí me dijeron si tú denuncias, te damos papeles tres meses. Yo le dije a mí no me interesan los papeles, a mí me interesa mi vida, a mí me interesa mi vida.</i>
El perill que implica la denúncia	<i>Una vez me la encontré en Barcelona, venga denuncia, pero yo lo único que pensaba era en mi familia porque es de Cali y en Colombia para que le hagan daño a alguien no cuesta nada mandar €300 €200 que cuesta una pistola de segunda en Cali, [...] o le pegan dos puñaladas para que localicen a mi mamá es fácil porque van a encontrar en un colegio porque mamá está enseñando, mis sobrinas estaban creciendo yo decía no voy a poner denuncia.</i>
Vulnerabilitat en origen i a Espanya	<i>A mi familia para robarlas... le quitan el móvil y le metieron las dos puñaladas, ya solo por robarlas y aquí quedó todo y no pasó nada y parece mentira digamos. Nadie te apoya.</i>
Desconeixement de les opcions	<i>No conocía las redes de apoyo donde yo hubiese ido al momento, médicos, el casal...</i>
Contactes que faciliten l'accés a serveis	<i>Pues es que mira, yo digo que..., digamos, yo me enteré, yo estaba justamente en el piso cuando una chica me dijo claramente..., no sé, se vería mi cara, mi angustia, mi todo y me dijo tú no perteneces a este lugar, ve a la Cruz Roja, pregunta por tal, tú no sabes nada</i>
Manca d'opcions mentre t'ajuden amb la documentació	<i>De pronto dejar de trabajar, empezar desde cero, limpieza, cuidando y poco a poco va saliendo, mientras que ya te formas o consigues un trabajo, tienes tus documentos, tú no tienes documentación, no te pueden ayudar, te pueden ayudar sacando..., ayudando a sacar la documentación. Entonces por el momento, claro, tú estás trabajando... como sea.</i>

4.2.6. Estratègies per a afrontar la falta d'oportunitats

Les participants discuteixen les estratègies que desenvolupen per a fer front a la falta d'oportunitats laborals. Algunes consideren que davant la vulnerabilitat poden acabar involucrant-se en activitats il·legals com la prostitució o el tràfic de drogues. Una de les participants destaca que en moments de vulnerabilitat les persones poden ser convençudes de prendre decisions que no haurien pres en altres circumstàncies.

La falta d'oportunitats pot ser un repte significatiu per a les persones involucrades en la prostitució deslocalitzada. A continuació es presenten algunes de les estratègies per afrontar aquesta situació que es plantejaren al llarg del debat.

- **Formació i educació:** participar a cursos i tallers per a adquirir noves habilitats laborals i millorar les perspectives d'ocupació, al marge de les situacions de prostitució.

- **Xarxes de suport comunitari:** Crear grups de suport que ofereixin recursos i consells, i facilitin l'intercanvi d'experiències, o unir-s'hi. El reconeixement que es troben sense xarxes de relacions significatives és constant i saben que la recuperació d'una certa normalitat, amb la inclusió social bàsica, passa per recuperar les xarxes familiars i socials.
- **Desenvolupament de negocis:** explorar opcions d'emprenedoria, com ara negocis en línia, per a diversificar les fonts d'ingressos.
- **Accés a recursos financers:** cercar ajudes o microcrèdits que permetin invertir en formació o en llançar petits negocis, per a poder emprendre experiències com a autònoms, d'autoocupació.
- **Mentoria:** una de les persones constata la necessitat de trobar mentors que puguin oferir orientació i suport en el desenvolupament professional i personal a Espanya, ja que la migració sempre dificulta la inclusió laboral i social de les persones afectades, més encara si no es disposa de papers i s'ha patit una experiència amb elevat risc d'estigmatització.

Implementar aquestes estratègies pot ajudar les persones en situació de prostitució deslocalitzada a superar la falta d'oportunitats i a empoderar-les per a construir un futur alternatiu i més segur.

Les propostes sobre la millora de les estratègies de suport es van perfilant en un llarg debat, en una pluja d'idees sobre què han identificat com a punts dèbils actuals:

Les xarxes socials són fonamentals	<i>Porque nosotros, mira, nosotros aterrizamos, apenas aterrizamos, lo primero que vemos es Facebook. Vamos Mallorca, colombianos en Mallorca, trabajo se mueve, viviendas de Mallorca, todo esto nosotros estamos siguiendo todos estos grupos y así un ejemplo.</i>
Facilitar informació a Internet	<i>Casal tiene que poner anuncios en Internet, tener un perfil de acuerdo, es obvio, al casal y ponerle en Internet [...]. La facilidad de acceder como a un espacio, porque a veces, aunque no lo creas, a veces es difícil porque todas esas personas no tienen un sitio en donde estar. Entonces, claro, se pueden acercar al lugar, pero si no les dan al menos... (...) Si acaso esta chica en realidad se quiere salir, no es solo por decirlo.</i>
Divulgació a les xarxes	<i>Podríamos hacer una página en Facebook con todo lo que hacen aquí, con todo lo que se lleva a cabo para que la gente también se meta.</i>
S'ha d'avaluar què cal fer. Alerta amb els "enganys"	<i>Pero es que esto no es tampoco para satisfacer todas las necesidades básicas en el momento. Es simplemente para que tú veas, porque tú llegas con el policía, te van a deportar, que no sé qué, tú tienes un miedo y tú dices yo lo hago porque no hay nada más. [...] Todo eso hay que evaluarlo porque se puede desbordar, porque hay muchas personas que pueden decir yo también estuve en prostitución, yo también esto y lo otro. Todos estos proyectos y entidades empiezan a... empiezan a perder peso, porque llegan las que no son y empiezan a aprovecharse de esto y las personas que realmente lo necesitan se quedan por fuera."</i>
Facilitar accés	<i>Que haya una un edificio disponible por si quieres ir. Un lugar de apoyo como</i>

a un lloc conegut	<i>casal. Pero que se conozca.</i>
Què s'ofereix i què necessitam (1)	<i>Justo estaba en Ibiza, en el piso donde estaba, que era justo el que iba a porcentaje y llegó Médicos del Mundo ofreciendo varias cosas y yo dije... bueno, me llamó la atención porque no te pueden dar becas. Yo necesitaba una beca para poder hacer otras cosas.</i> <i>Creo que pues también está bien promocionar estos cursos, aunque no es solo por hablar de la formación."</i>
Què s'ofereix i què necessitam (2)	<i>A mí también me pasó, ellas llegaron con la cosa de repartir material y hacer pruebas obviamente material y pruebas. Pero también necesitas alguien que te ayude a montar algo, un negocio o lo que sea [...]. Bueno, hice varios cursos, me fue bien, pero necesitas un apoyo hasta que lo consigues.</i>
Connexions fàcils	<i>También conexión, conectar fácil por móvil y para hacer cosas. Esto era lo que yo me refería, un WhatsApp para llamadas, contactos o video.</i>

4.2.7. Resum del debat del grup de discussió

A partir de l'anàlisi de les reflexions dutes a terme durant el desenvolupament del grup de discussió podem arribar a les següents conclusions:

1. La prostitució deslocalitzada és un fenomen complex que no pot ser entès únicament des de perspectives morals o legals, sinó que requereix una aproximació multidisciplinària que consideri les dimensions estructurals de la desigualtat, la migració i la digitalització.
2. Internet actua com un amplificador de contradiccions existents oferint oportunitats d'autonomia aparent mentre genera nous mecanismes de control i explotació. La digitalització no resol les vulnerabilitats estructurals, sinó que les transforma.
3. Les persones en situació de prostitució deslocalitzada desenvolupen estratègies sofisticades de supervivència.
4. La migració irregular intensifica les vulnerabilitats associades a la prostitució i crea espirals de precarietat que requereixen respostes integrals i estructurals.
5. Les necessitats de suport identificades configuren un model d'atenció que hauria de superar l'assistencialisme per a orientar-se cap a l'empoderament i la transformació de les condicions estructurals.

En resum, el grup de discussió ofereix una visió profunda de les realitats que afronten les persones migrades en el context de la prostitució deslocalitzada, i ressalta la intersecció entre migració, gènere i dificultats legals, econòmiques i socials. Les aportacions de les participants són valuoses per a entendre les dinàmiques de poder i vulnerabilitat en aquest context.

Podem dir que el grup de discussió conclou que la prostitució deslocalitzada és un fenomen complex i profundament lligat a les experiències de migració, vulnerabilitat i cerca de supervivència. Les participants subratllen la necessitat d'abordar les causes estructurals que duen les dones a aquesta situació i la importància de crear un entorn de suport que els permeti accedir a alternatives viables.

5. Conclusions i propostes d'intervenció

La complexitat actual del sistema prostitucional s'ha desenvolupat en estreta relació amb els canvis tecnològics i ha donant lloc a quatre àmbits d'oferta-demanda (carrer, clubs, pisos i oferta des de plataformes o aplicacions web). L'oferta des de webs s'ha produït per a ocultar el conjunt del sistema i augmentar-ne la rendibilitat. Anomenam “deslocalitzat” aquest sistema ja que la seva característica fonamental és la no localització al territori (un carrer, un club o un pis) (Ballester *et al.*, 2014). La lògica de l'ocultació i de l'increment progressiu de la fragmentació i de la dispersió és la característica dominant de l'evolució del sistema prostitucional, acompanyada i auxiliada per les tecnologies de la comunicació, tant per les millores del programari com per la disponibilitat de màquines molt sofisticades i portables (mòbils, tauletes tàctils, etc.), amb el suport indubtable de la pornografia (Delicado, 2021; Ortega i Ballester, 2020; Pacheco i Gutiérrez, 2023).

La **prostitució deslocalitzada** es caracteritza per l'ús de **noves tecnologies de la comunicació**, especialment telèfons mòbils i Internet, com a canals principals per al contacte entre oferta i demanda. Aquesta modalitat implica que la relació tradicional cara a cara entre client i persona prostituïda és substituïda, almenys inicialment, per interaccions mediades digitalment, la qual cosa **dificulta determinar l'espai físic on ocorre el contacte** i facilita l'anonimat i l'ocultació de les persones implicades (proxenetes, persones en situació de prostitució i prostituïdors).

Entre els aspectes clau d'aquesta modalitat destaquen els següents (Ortega i Ballester, 2020):

- El **contacte i la negociació es realitzen a través de webs, xats, correu electrònic i aplicacions mòbils**, que desplacen el contacte des de l'espai públic o locals físics a l'entorn virtual.
- Aquesta modalitat **facilita l'ocultació de les persones implicades**, augmenta la possibilitat d'estafes i redueix el control sobre l'activitat i fins i tot la difusió de la pròpia imatge, a més de canviar les formes de relació sexual i augmentar la indefensió de les persones prostituïdes. A més, pot incloure interaccions virtuals (imatges, videoxats, etc.) que queden gravades.
- La prostitució deixa d'estar concentrada a llocs visibles (carrers, clubs) i es **dissemina en pisos privats i entorns virtuals**, cosa que en dificulta el control i la visibilitat social.
- L'accés a la prostitució s'incrementa i es fa més fàcil, fins i tot per a persones molt joves, a causa de la facilitat de contacte i l'anonimat que ofereixen les tecnologies digitals. La

pornografia és un dels mecanismes principals de màrqueting social, de modelatge conductual i de canal de captació.

Els processos vinculats a aquesta transformació, facilitats pels canvis tecnològics del segle XXI (com la connectivitat 4G i 5G i la universalització dels *smartphones*) poden resumir-se en els següents punts (Delicado, 2021):

1. Convergència del sistema prostitucional: s'ha constituït un sistema prostitucional connectant subsistemes abans inexistents o separats (pornografia, oferta de persones a web, clubs de carretera, etc.), amb la presència de les mateixes lògiques i ofertes a diferents regions del món.
2. Concentració empresarial: acumulació de capital i increment dels beneficis. Les noves estructures del sistema necessiten inversions tecnològiques que estan facilitant les grans empreses.
3. Convergència digital: tota la cadena del sistema, des de l'oferta fins a la captació de prostituïdors i de persones prostituïdes, els sistemes de pagament o les comunitats virtuals de consumidors, té lloc a través de pantalles. Es reorganitzen els canals de comunicació de l'oferta i es rearticula el proxenetisme mitjançant la seva digitalització. El proxenetisme ara s'organitza a partir de les funcionalitats i les oportunitats que proporciona el capitalisme de plataforma i l'abast global del ciberespai.
4. Mimetisme d'imatges amb la pornografia: es produeix una imitació visual dels catàlegs pornogràfics als anuncis de prostitució al web, on les imatges repliquen els codis estètics i narratius del porno *mainstream*. La indústria de la pornografia i la de la prostitució estan connectades, i l'estètica de les seves pàgines intenta una continuïtat narrativa basada en les imatges.
5. Deslocalització: tot el sistema es troba en procés d'ocultació i passa de la presència pública, a l'espai urbà, a l'ocultació extrema en web.
6. Increment de la violència en el conjunt del sistema prostitucional: s'han modificat les situacions d' explotació i s'han fet menys evidents, però tan dures com abans o més, i amb s'han difuminat més les fronteres d'edat i els límits de pràctiques.
7. Captació de persones per a ser prostituïdes, incloent-hi modalitats "perfeccionades" d'explotació sexual: es capta mitjançant l'engany a Internet, l'atracció de l'engany del "capital eròtic" i d'altres. La pornografia és el model de pràctiques (normalitza la violència com una "pràctica sexual") i serveix per a l'entrenament de les situacions de prostitució.

Per a conèixer com es concreten aquests processos a Palma i, és clar, en l'experiència de les persones implicades, s'ha desenvolupat l'estudi qualitatiu, que dona la veu a una mostra de persones en situacions de prostitució deslocalitzada, les quals hi han col·laborat aportant narració d'experiències, opinions i propostes.

5.1. Conclusions de l'anàlisi qualitativa

L'estudi qualitatiu no es pot deslligar de l'estudi previ sobre dimensions i característiques de la prostitució oculta, deslocalitzada, a Palma. L'aportació principal de l'estudi qualitatiu és donar veu a persones protagonistes del fenomen estudiat.

L'abordatge de la **prostitució deslocalitzada** per part de les administracions i les entitats socials representa un repte a causa de factors com l'ocultació de la prostitució deslocalitzada i l'abast geograhicohumà que implica.

Les característiques més destacades d'aquesta modalitat faciliten un espai d'explotació que s'aprofita de les vulnerabilitats de les persones que s'hi troben i de la seva necessitat econòmica i social a causa d'un sistema estructural que les dirigeix inevitablement a l'exercici de la prostitució com a única sortida per a sobreviure al nostre país.

A través d'aquest estudi qualitatiu i en profunditat de la situació de les persones que exerceixen la prostitució deslocalitzada (dones cis, dones trans i homes) es destaquen algunes conclusions que desgranarem a continuació.

Els resultats de l'estudi confirmen que cal aplicar una perspectiva interseccional per a comprendre la complexitat de les experiències de les persones que es troben en la prostitució deslocalitzada. Les vulnerabilitats que afecten aquests col·lectius no actuen de manera aïllada, sinó que s'entrellacen i generen situacions d'explotació i abús que requereixen enfocaments analítics i d'intervenció específics.

L'estudi aporta evidències sobre com la digitalització del sector prostitucional ha transformat les dinàmiques d'explotació. Les tecnologies de la comunicació, concentrades a l'oferta d'Internet, han generat modalitats més sofisticades de control que combinen l'aparent autonomia individual amb mecanismes sistemàtics de pressió i coerció.

Aquesta realitat qüestiona narratives que presenten la digitalització com a factor d'alliberament per a les persones que exerceixen la prostitució, i fa palès com les relacions de poder i explotació es reproduïxen i s'adapten als nous contextos tecnològics.

La investigació realitzada fa evident que la prostitució deslocalitzada constitueix un fenomen complex i divers, caracteritzat per múltiples vulnerabilitats interseccionals que afecten dones, homes i dones trans, totes elles migrants, de forma similar. Les preocupacions manifestades pels tres col·lectius, tot i amb especificitats, comparteixen factors estructurals comuns relacionats amb la violència, la precarietat econòmica i l'exclusió social. Aquesta modalitat de prostitució converteix les persones que s'hi troben en una mercaderia anunciada al mercat digital, un mercat cada vegada més ocult i que aprofita les capacitats d'Internet i les xarxes socials per a ampliar el seu abast territorial i ocultar les seves activitats d'explotació. La digitalització del sector ha generat noves formes de control i explotació que combinen l'aparent autonomia individual amb mecanismes sofisticats de pressió i coerció. Aquestes dinàmiques qüestionen narratives simplistes sobre l'efecte alliberador de les noves tecnologies i evidencien com les relacions de poder es

reprodueixen i s'adapten als nous contextos digitals.

Pel que fa a l'anàlisi de com s'estructura la prostitució deslocalitzada, es pot dir que aquesta modalitat d'explotació sexual aprofita les capacitats d'Internet, però especialment de les xarxes socials i les plataformes web. La prostitució deslocalitzada ofereix a proxenetes i prostituïdors una impunitat constatada a l'estudi. Els prostituïdors gaudeixen, sense gaires riscos, d'accessos a webs de contacte o especialitzades que són infinits i ofereixen un catàleg enorme de possibilitats de contactes sexuals, des de la discreció que les xarxes o aquests canals especialitzats els permeten.

El perfil de **les persones en situació de prostitució deslocalitzada** no s'allunya del de les persones en situació de prostitució als pisos i clubs de la comunitat autònoma. Com s'ha pogut comprovar, a les Illes Balears i especialment a Palma s'observa, a través de les memòries institucionals de diversos anys (XADPEP, 2024), que el perfil de les persones en situació de prostitució, dones en la seva majoria, és el de persona immigrant i en situació administrativa irregular. Amb una mitjana d'edat de 34 anys i amb càrregues familiars al país d'acollida o al país d'origen, moltes d'aquestes persones tenen grans dificultats per aconseguir suport social a causa del poc temps que duen a les nostres illes (un 44% de la mostra només fa un any o menys que viuen a les Balears).

Les dificultats a què han de fer front són molt diverses i complexes, i es poden agrupar en les següents categories: barreres laborals, discriminació, dificultats d'accés a serveis de suport social i vulnerabilitat social. Respecte d'aquest corol·lari de fragilitats, la voluntarietat en la incorporació a contextos de prostitució, explotació sexual o TFES no és un fet rellevant; sí que ho és la situació d'extrema necessitat determinant que pateixen.

Les persones entrevistades per aquest estudi han manifestat que els seus processos migratoris estan marcats per la improvisació o la manca de planificació i de cap tipus de suport social fiable en origen o al país de destinació. Els motius que generen la sortida dels seus països són diversos, però inevitablement estan associats a la violència social i masclista que s'hi dona. Aquests factors condicionen el procés migratori de les persones i les converteixen en agents altament vulnerables als abusos per part del sistema prostitucional, el qual és el màxim beneficiari d'aquesta situació. Hi ha una vinculació clara a situacions de vulnerabilitat, pobresa...

També s'ha pogut constatar una relació evident entre el TFES encobert (però explicat a les entrevistes), l'explotació sexual i la prostitució. La prostitució deslocalitzada és clarament una modalitat de la violència masclista. Les persones explotades sexualment en aquesta modalitat oculta són majoritàriament dones (de totes les edats) i de països en condicions precàries, mentre que els consumidors són majoritàriament homes.

Un element comú en aquestes PEDPs és el patiment emocional davant aquests processos tan estressors. Moltes de les persones entrevistades manifesten que la frustració d'expectatives les afecta en la seva capacitat emocional de gestionar estratègies d'afrontament i en les seves capacitats anímiques per a fer front a processos de cerca d'oportunitats.

Tot i tenir la documentació en regla, en alguns casos no hi ha garanties de feines regulars que els permetin respondre a les seves necessitats. La precarietat i la vulnerabilitat de la seva situació no els permet optar a les oportunitats laborals dignes per a treure endavant les càrregues familiars i

econòmiques que duen dels seus països.

Les persones en situació de prostitució deslocalitzada pateixen una situació que es caracteritza per la vulnerabilitat. Les PEDPs, especialment les que no tenen nacionalitat espanyola, presenten problemes per a accedir a tràmits als quals tenen dret, com la targeta sanitària i/o l'empadronament. La prostitució té diverses conseqüències: aïllament, fragilització o pèrdua de les xarxes de suport, presència d'amenaques, maltractaments de diversos tipus... Moltes PEDPs, en especial les dones, suporten càrregues familiars i destinen gran part dels seus ingressos al manteniment de la família.

S'han pogut documentar prou bé els problemes de salut, els danys psicològics (el trauma que genera i la dificultat per a superar-lo), els problemes d'addicció, les alteracions en els hàbits alimentaris que danyen el seu sistema digestiu, les alteracions dels patrons de descans nocturn, les depressions i els pensaments suïcides, de tal manera que els serveis de salut han de preveure la necessitat de millorar molt l'atenció de caire preventiu i també l'assistència. És especialment greu la manca de cobertura de salut mental pública. També s'han pogut documentar els riscos per a la salut derivats de les demandes dels prostituïdors, les alteracions en els patrons de descans nocturn provocades per l'oferta disponible les 24 hores i la pressió per al consum de substàncies. Són elements que configuren un quadre complex de vulnerabilitats sanitàries que requereix una atenció especialitzada i multidisciplinària.

L'habitatge és un greu problema per a totes les persones en situació de prostitució. Molt sovint la seva "llar" (que és un dret humà) és alhora el lloc d'explotació, atès l'elevat cost de l'habitatge a Palma. Aquest problema fa que els seus deutes es mantinguin molt elevats, amb increments de l'explotació, ja que la quota d'habitació –al pis– que han de pagar és molt elevada.

També cal considerar la capacitat d'extensió i de mobilitat per territoris que van més enllà de la ciutat de Palma i fins i tot de la comunitat autònoma, amb la possibilitat de corredors de prostitució que s'estenen per tot el Llevant espanyol fins a la ciutat francesa de Lió, com han manifestat algunes de les dones entrevistades.

Ja sigui per decisió pròpia o bé per imposició, la prostitució deslocalitzada permet una alta mobilitat de les persones que l'exerceixen, les quals pateixen les conseqüències de l'aïllament social derivat de la dificultat per a crear xarxes de suport sòlides. Un gran nombre de les persones entrevistades per aquest estudi pateixen dificultats serioses per a crear una xarxa de suport que permeti trobar alternatives a la seva situació.

Aquest fet pot derivar en situacions d'abús altament vinculades amb l'explotació sexual. Les agressions físiques i psicològiques són molt freqüents, segons els resultats obtinguts a través de l'estudi, i estan molt vinculades a dos factors que caracteritzen l'exercici de la prostitució deslocalitzada: el nivell d'aïllament social i d'accés a recursos socials per part d'aquestes persones i la sensació d'impunitat que ofereixen les xarxes socials i els webs de contactes a proxenetes i prostituïdors.

L'ocultació en què es basa aquesta modalitat resulta útil per a proxenetes i prostituïdors, i provoca situacions d'indefensió que limiten la capacitat d'intervenció de les forces de seguretat,

especialment quan es tracta d'habitatges privats que requereixen autorització judicial o de webs on la intervenció resulta pràcticament impossible. La dispersió territorial permet evitar la pressió dels veïns i la visualització social de la prostitució, però incrementa exponencialment la por pels riscos en sortides i desplaçaments a llocs desconeguts, i d'agressions per part de proxenetes, prostituïdors i altres mediadors prostitucionals, així com la pressió per a desenvolupar pràctiques de risc elevat, mimètiques amb el contingut pornogràfic.

Pel que fa a l'estigma social, l'exposició en imatges a cara descoberta i la seva distribució sense límits crea un estigma permanent que transcendeix l'activitat prostitucional i afecta totes les esferes de la vida de les persones afectades.

Els **"clients" –prostituïdors–** han estat analitzats en aquest estudi des de la perspectiva de les persones en situació de prostitució deslocalitzada. Majoritàriament són homes amb recursos, les franges d'edat són àmplies i són de nacionalitat espanyola i estrangera residents a Palma i a les Balears. És a dir, els prostituïdors són homes, sobretot espanyols o estrangers residents. Cal tenir present que aquest perfil majoritari no en descarta d'altres. Per exemple, es pot considerar la tendència a augmentar la presència de turistes que accedeixen, de cada vegada més, als webs i les aplicacions de missatgeria.

Els prostituïdors són els darrers responsables de l'existència de persones en situació de prostitució. No hi ha cap característica que permeti crear un perfil de prostituïdor (client) més enllà de ser home: el consum de prostitució està directament vinculat a la masculinitat tòxica i, per tant, al poder.

S'ha constatat una influència de la pornografia sobre els prostituïdors molt lligada a les pràctiques de risc que demanen. Moltes d'aquestes demandes tenen un component de risc molt alt per a la salut de les persones en situació de prostitució deslocalitzada.

L'anàlisi de la situació a Palma indica una situació de deslocalització molt avançada, amb una majoria creixent de les situacions de prostitució en contextos d'ocultació que combinen la dispersió territorial amb l'aprofitament de les tecnologies de la informació. S'ha pogut constatar una vinculació clara entre situacions de vulnerabilitat i pobresa en la prostitució deslocalitzada a pisos, amb una jerarquia evident en què el nivell de majors ingressos correspon als webs especialitzats, mentre que el sector de deslocalització a pisos presenta condicions més precàries. La relació evident entre el TFES, l'explotació sexual i la prostitució s'intensifica pel fet que l'ocultació característica de la deslocalització facilita les condicions d'aïllament i invisibilitat que requereixen aquestes dinàmiques d'explotació.

Finalment, cal recordar l'anàlisi de les ofertes digitals fet per l'estudi anterior realitzat a Palma, que va aportar l'evidència sobre l'existència d'organitzacions d'explotadors que controlen de forma sistemàtica les situacions de prostitució deslocalitzada mitjançant els webs d'oferta. Aquests grups apliquen estratègies sofisticades de captació i control que aprofiten les vulnerabilitats migratòries i econòmiques per a perpetuar situacions d'explotació que combinen els beneficis econòmics amb la impunitat que proporciona la deslocalització digital.

5.2. Estratègies d'intervenció

A partir d'aquestes conclusions i optimitzant la informació aconseguida a les entrevistes en profunditat i al grup de discussió es pot formular un conjunt de propostes dirigides a una intervenció sobre la prostitució deslocalitzada a Palma, i a la resta de les Balears, més eficient.

Les necessitats de suport identificades configuren un model d'atenció que hauria de superar l'assistencialisme per a orientar-se cap a models d'empoderament de les persones afectades i la transformació de les condicions estructurals que perpetuen aquesta situació. Articulats de forma coordinada, models d'intervenció com el socioeducatiu i el psicosocial poden aportar espais d'atenció integral que facilitin els processos de les persones en situació de prostitució.

En aquest sentit, les polítiques d'intervenció han d'incorporar una perspectiva interseccional que consideri les dimensions múltiples de vulnerabilitat identificades per aquest estudi i que conflueixen en aquestes experiències, optant per models diferenciadors de gènere. En un pla municipal i de proximitat a aquesta realitat, cal abordar una formació especialitzada per a professionals que treballen amb aquests col·lectius que els permeti adquirir els coneixements suficients i empoderar-los sobre les dinàmiques de captació i d'explotació en contextos digitals i sobre les especificitats de cada col·lectiu.

Una de les demandes més destacades per part de les persones que han participat en aquest estudi apunta a la necessitat de desenvolupar recursos específics per als col·lectius que exerceixen la prostitució deslocalitzada. Segons aquestes persones resulta imprescindible crear recursos d'atenció especialitzada que considerin les especificitats de cada col·lectiu, especialment per a homes i dones trans, que actualment presenten una major invisibilitat institucional.

En un pla més pròxim i d'intervenció directa es poden aportar algunes propostes recollides a partir de l'anàlisi dels discursos de les persones que han participat a l'estudi. A hores d'ara la major dificultat per a les organitzacions que intervenen en la prostitució és arribar als ambients de prostitució on es troben aquestes persones. La informació que les entitats els poden aportar queda limitada o directament no es coneix a causa de les dificultats, no per trobar la persona, sinó per a arribar-hi, ja que no solen aportar l'adreça on poden trobar-se.

Es plantegen algunes estratègies d'acostament i intervenció que facin possible arribar a aquestes persones:

1. Contactar amb les PEPDs a través de plataformes que elles mateixes utilitzen per a anunciar-se a Internet. Algunes d'aquestes plataformes permeten anuncis de l'oferta de les entitats i poder acabar sent vistes per les persones en situació de prostitució.
2. Conèixer els ambients on exerceixen aquestes persones –i arribar-hi–, en especial mitjançant l'anàlisi de plataformes de prostituïdors com fòrums a Internet, on l'intercanvi d'informació, de vegades detallada, permet descobrir les ubicacions d'aquestes persones.
3. Digitalitzar i facilitar la informació dels recursos que ofereixen les entitats adaptant-la a les formes d'ús que les persones en situació de prostitució fan dels seus dispositius mòbils i xarxes socials.
4. Incentivar la presència a les xarxes socials mostrant les possibilitats d'accés a recursos i

informacions.

5. Des de les entitats mateixes crear grups de treball interdisciplinaris que incloguin PEDPs per a identificar i desenvolupar estratègies més acurades d'intervenció.

Així mateix, a partir de la constatació de la necessitat de continuar ampliant i aprofundint el coneixement en aquesta matèria podem fer una sèrie de recomanacions per a futures cerques:

- Aprofundir en la dimensió de gènere analitzant, a través d'estudis específics, com les experiències varien segons el grup de referència i l'orientació sexual.
- Estudiar les dinàmiques de les plataformes digitals investigant-ne amb més profunditat i diversitat de metodologies el funcionament i l'impacte.
- Analitzar les trajectòries de sortida per tal d'estudiar els processos i els factors que faciliten les alternatives laborals.
- Investigar les respostes institucionals i avaluar l'eficàcia dels diferents models d'intervenció existents.

5.3. Un marc de planificació necessari per a una intervenció efectiva

Al marge del debat polític més general, d'àmbit estatal i internacional, i pel que representa el marc de competències de les administracions autonòmica, insular i local pròximes, es poden estructurar les propostes en una estratègia integral de 5 P, d'acord amb els plantejaments de Nacions Unides (2010) i del Ministeri d'interior (2021), centrada en la garantia de drets socials per a la població; una estratègia integral que passa per optimitzar el treball en xarxa entre totes les organitzacions, així com estructurar el sistema d'atenció públic amb implicació de la societat civil, en especial de les ONGs que treballen en aquest àmbit.

1. Prevenció

- Prevenció i desincentivació de la demanda, arribant a joves i homes amb campanyes de sensibilització.
- Educació afectivosexual per a la població de totes les edats. Detecció del risc amb enfocaments universals, selectius i indicats. Treball en xarxa.
- Manteniment de la recerca sobre TFES i noves formes de prostitució oculta, així com sobre l'explotació sexual a la infància i l'adolescència (ESIA) en el context insular i municipal.
- Continuació de la feina de sensibilització amb sectors específics: hotels, discoteques, transport (taxi) i les campanyes i formacions que ja s'han iniciat.

2. Protecció

- Accés a drets socials i econòmics: habitatge social i ajudes al lloguer, accés a la salut en condicions normalitzades i potenciació de l'accés a l'ocupació.

- Recursos d'habitatge o solucions habitacionals, específics per a PEPDs en procés d'abandonament de la prostitució o víctimes d'explotació sexual que tenen arrels al municipi i no volen abandonar-lo.
- Programació i implementació de recursos específics, especialment d'atenció a la salut mental i emocional, recuperació del trauma i altres d'aquest àmbit.
- Assistència integral a dones, persones LGTBI i adolescents en risc, basada en la detecció ràpida i estructures de suport, així com en el treball en xarxa.
- Detecció de les víctimes, en especial de les que es troben en situacions ocultes, perquè puguin accedir a drets econòmics, socials i de salut sexual-reproductiva.
- Facilitació de la regularització documental de PEPDs migrades, començant per l'empadronament i seguint amb la resta de documents que normalitzen la seva situació. Cal destacar la importància de garantir l'accés a l'empadronament, d'acord amb la legislació estatal. És una competència municipal i s'ha de garantir que ningú amb dret a l'empadronament quedi sense aquesta important regularització documental. Hi ha bones practiques en aquest tema, desenvolupades a Palma i a d'altres ciutats.
- No cal esperar a un canvi de la Llei d'estrangeria, fora de l'àmbit competencial de l'Ajuntament de Palma, ja que la normativa actual permetria fer molt més per a la seva regularització en condicions especials facilitant l'accés a la renda social garantida o a l'ingrés mínim vital, per exemple.
- Itineraris prelaborals per a les persones en prostitució que estan en situació irregular i itineraris laborals per a les que tenen documentació (a través del SOIB i altres agències). Programes formatius que faciliten l'accés a l'arrelament educatiu.

3. Participació

- Escoltar les persones en risc, les organitzacions de dones, les persones supervivents de la prostitució i el TFES, així com les ONGs que intervenen en aquest àmbit.
- Desenvolupar sistemes d'escolta i consulta, entre els quals la taula municipal de prostitució i tràfic, la qual s'ha de convertir en un àmbit de participació ampliat beneficiant-se de la gran experiència de la Xarxa d'Atenció Directa a Persones en Prostitució.
- Analitzar les necessitats de protecció, per a orientar futures millores normatives (propostes al Parlament de les Illes Balears), amb un possible canvi en les ordenances municipals i altres recursos reglamentaris, per exemple per a empadronar de manera més àgil.

4. Persecució

- De totes les modalitats de proxenetisme i dels agents que promouen o s'impliquen en el TFES de dones i l'ESIA.
- Millorar les limitacions a la pornografia, entès com a canal de captació de "clients" i motivador de l'explotació sexual.
- Optimitzar la coordinació de les forces i cossos de seguretat de l'Estat amb la Policia Local i els agents socials implicats en la prevenció i protecció de les PEDPs.
- Continuar desenvolupant i implantant, de manera conjunta entre l'Administració, el sector turístic i la societat civil, mesures contra el turisme d'excessos, lamentablement freqüent encara a qualque zona turística.

5. Promoció

- Inserció sociolaboral, alternatives econòmiques i socials per a les persones en situació de prostitució. Potenciar la voluntat de sortida d'aquestes situacions, ja que s'ha manifestat massivament si s'ofereixen alternatives viables.
- Promoció de relacions saludables i igualitàries mitjançant actuacions educatives i culturals.
- Cultura de la protecció de la salut de les PEDPs, tant física com mental.
- Educació afectivosexual per al conjunt de la població.
- La pobresa és un dels grans factors de risc de TFES i d'ESIA; per tant, la lluita contra la pobresa i la cooperació internacional amb països d'origen formen part dels reptes polítics i socials en aquest àmbit. Aquesta actuació supera les competències de l'Ajuntament de Palma, però es pot facilitar la cooperació amb el Govern de la Comunitat i de l'Estat, per tal de fer efectiva la connexió que limiti el tràfic de persones i l'explotació internacional, a través d'Internet.

6. Referències bibliogràfiques i documentals

- AJUNTAMENT DE PALMA (2024). "Dades d'atenció de la XADPEP". *Memòria conjunta de la Xarxa d'Atenció Directa a Persones en Prostitució, 2024*. Ajuntament de Palma.
- BALLESTER, L.; ALFONSO, A.; PERELLÓ, J. (2014). "Dones grans i quasiprostitució a Espanya". *Anuari de l'envelliment: Illes Balears*, (2014), 333-352.
- BALLESTER, L.; PERELLÓ, J. (2013). "Activitats no normatives de persones majors sense recursos. El cas extrem de la quasiprostitució de dones majors a Mallorca". *Anuari de l'envelliment*, 2013. 401-412.
- BALLESTER, L.; POZO, R; ORTE, C. (2014). "Delocalized prostitution: Occultation of the new modalities of violence". *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 161, 90-95.
- BOURDIEU, P. (2000). *Cuestiones de sociología*. Editorial ISTMO.
- COBO, R. (2017). *La prostitución en el corazón del capitalismo*. Los Libros de La Catarata.
- Cobo, R. (2020). *Pornografía. El placer del poder*. Ediciones B.
- COBO, R., (2019). "El imaginario pornográfico como pedagogía de la prostitución". *Oñati Socio-legal Series* [en línia], 9 (S1), S6-S26.
- Collins, C. i Skarparis, K. (2020). "The impact of human trafficking in relation to maternity care: A literature review". *Midwifery*, 83, 1–13. <https://doi.org/10.1016/j.midw.2020.102645>
- DAVID, M. (2023). "Salud mental y uso ideológico del trastorno de estrés postraumático en el discurso sobre la prostitución y la trata". *Gazeta de Antropologia*, 39(2).
- DELICADO, L. (2021). "Tecnología e inteligencia artificial como nuevo paradigma de la prostitución y la pornografía". *Libre pensamiento*, (105), 35-42.
- FARLEY, M.; & BARKAN, H. (1998). "Prostitution, violence against women, and posttraumatic stress disorder. *Women and Health*, 27(3), 37-47.
- MAJIC, S. (2014). "Teaching equality? 'John schools', gender, and institutional reform. *Polity*, 46(1), 5-30.
- MAREY, C.; DEL POZO, M. (2020). "Deconstruir mitos y prejuicios para interpretar a mujeres migrantes en contextos de violencia de género o prostitución en España". *Mutatis Mutandis*, 13(1), 64–92. <https://doi.org/10.27533/udea.mut.v13n1a04>
- MENESES, C., UROZ, J.; RÚA, A. (2015). *Apoyando a las víctimas de trata: las necesidades de las mujeres víctimas de trata con fines de explotación sexual desde la perspectiva de las entidades especializadas y profesionales involucrados. Propuesta para la sensibilización contra la trata*. Ministerio de Sanidad, Igualdad y Servicios Sociales. http://ibdigital.uib.es/greenstone/collect/portal_social/index/assoc/msan0182.dir/msan0182.pdf

- MINISTERIO DEL INTERIOR (2021). *Plan Estratégico Nacional contra la Trata y la Explotación de Seres Humanos 2021-2023*. Secretaría de Estado de Seguridad.
- ORTEGA I BALLESTER (dir.) (2020). *Estudi sobre la prostitució, la tracta i l'explotació sexual a les Illes Balears, 2020*. Institut Balear de la Dona.
- PACHECO, R.G.P.; GUTIÉRREZ, A. (2023). "Prostitución y formas colaterales de exploración sexual en el marco de la sociedad de la información". A: Gutiérrez, A. (coord.). *Una mirada interdisciplinar hacia las violencias sexuales* (161-174). Octaedro.
- RANEA, B. (2018). *Feminización de la supervivencia y prostitución ocasional*. Federación de Mujeres Progresistas. [Investigación-Feminización-de-la-supervivencia-y-Prostitución-Ocasional-web.pdf](#)
- RÍOS, A. M. (2015). *Migraciones, género y salud: Estudio antropológico de los procesos de salud e integración social, de las mujeres migrantes extranjeras que ejercen la prostitución en la provincia de Almería* [tesi doctoral, Universidad de Granada].
- SANDERS, T. (2005). *Sex work. A risky business*. Willan Publishing.
- SESMA, A. V. (2017). "Elementos para una teoría crítica del sistema prostitucional". *Revista europea de Derechos Fundamentales*, (30), 247-251.